

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Epäonnistumisen ilmentymät kuvataideteoksissa

Yliopisto-opiskelijoiden kokemuksia epäonnistumisen kuvaamisesta

Kuvataidekasvatus
Pro gradu -tutkielma
Karoliina Ahvenainen
Lapin yliopisto
18.5.2026

Lapin yliopisto

Tiedekunta: Taiteiden tiedekunta

Työn nimi: Epäonnistumisen ilmentymät kuvataideteoksissa - Yliopisto-opiskelijoiden kokemuksia epäonnistumisen kuvaamisesta

Tekijä: Karoliina Ahvenainen

Koulutusohjelma: Kuvataidekasvatus

Ohjaaja: Marjo Pernu

Työn laji: Pro gradu -tutkielma

Sivumäärä: 80, liitteiden lukumäärä: 6 sivua

Vuosi: 2026

Tiivistelmä

Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastelen epäonnistumisen kokemuksia ja niiden visuaalisia ilmentymiä Lapin yliopiston opiskelijoiden tuottamissa kuvataideteoksissa. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten koettu epäonnistuminen näkyy teoksissa sekä millaisia aiheita ja visuaalisia ilmaisukeinoja opiskelijat käyttävät kuvatessaan epäonnistumista. Lisäksi tarkastelen opiskelijoiden omia kokemuksia ja käsityksiä epäonnistumisesta.

Tutkimus on laadullinen, aineistolähtöinen ja taideperustainen, ja sitä ohjaavat fenomenologis-hermeneuttiset lähtökohdat. Aineisto kerättiin keväällä ja syksyllä 2025 iltapiirustuskurssilta ja etätaidepajasta. Se koostuu 26 kuvataideteoksesta, 11 anonymistä kyselyvastauksesta, osallistujien työskentelyn havainnoinnista sekä tutkijan omista teoksista. Kuvia analysoitiin semioottisen kuva-analyysin avulla denotatiivisella ja konnotatiivisella tasolla, ja kyselyaineistoa sisällönanalyysillä.

Tulokset osoittavat, että epäonnistumista kuvattiin erityisesti keskeneräisyyden, riittämättömyyden, epävarmuuden ja emotionaalisen kuormituksen kautta. Teoksissa hyödynnettiin symboliikkaa, värejä, hahmoja ja tilallisia ratkaisuja sisäisten kokemusten ilmaisemisessa. Epäonnistuminen näyttäytyi epäsuorina visuaalisina vihjeinä, jotka heijastivat sekä kehollisia ja prosessinomaisia kokemuksia, että sosiaalisia ja affektiivisiä jännitteitä.

Tutkimus tuo esiin epäonnistumisen käsittelyn merkityksen osana kuvataidekasvatusta ja luovaa prosessia. Tulokset tukevat opetuskäytäntöjä, jotka vahvistavat keskeneräisyyden hyväksymistä ja epätäydellisyyden sietämistä taiteellisessa työskentelyssä.

Avainsanat: epäonnistuminen, kuvataidekasvatus, semioottinen kuva-analyysi, taideperustainen tutkimus, taiteellinen tutkimus, kuvataideteos

University of Lapland
Faculty: Faculty of Arts
Title of work: Manifestations of Failure in Visual Arts – University Students' Experiences of Depicting Failure
Author: Karoliina Ahvenainen
Education programme: Visual Arts Education
Supervisor: Marjo Pernu
Type of work: Master's Thesis
Number of pages: 80, number of attachments: 6 pages
Year: 2026

Abstract

In this master's thesis, I examine the experiences of failure and their visual manifestations in visual art works produced by students at the University of Lapland. The aim of the research is to investigate how the experienced failure is reflected in the works and what kinds of themes and visual means of expression the students use when depicting failure. I also examine the students' own experiences and perceptions of failure.

The research is qualitative, data-driven and art-based, and is guided by phenomenological-hermeneutic starting points. The data was collected in the spring and autumn of 2025 from an evening drawing course and a distance art workshop. It consists of 26 visual art works, 11 anonymous questionnaire responses, observations of the participants' work, and the researcher's own works. The images were analyzed using semiotic image analysis at the denotative and connotative levels, and the survey data was analyzed using content analysis.

The results show that failure was depicted particularly through incompleteness, inadequacy, uncertainty and emotional burden. The works utilized symbolism, colors, figures and spatial solutions to express inner experiences. Failure appeared as indirect visual cues that reflected both bodily and process-like experiences as well as social and affective tensions.

The study highlights the importance of dealing with failure as part of visual arts education and the creative process. The results support teaching practices that strengthen the acceptance of incompleteness and tolerance of imperfection in artistic work.

Keywords: failure, visual arts education, semiotic image analysis, art-based research, artistic research, visual artwork

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO	5
1.1	Tutkimusongelman ja toimintaympäristön kuvaus	5
1.2	Aiheeseen liittyviä aikaisempia tutkimuksia	7
1.3	Tutkimuksen merkitys kuvataidekasvattajan näkökulmasta	10
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA KESKEISET KÄSITTEET	13
2.1	Epäonnistuminen käsitteenä ja kokemuksena	13
2.2	Epäonnistumisen affektiiviset, keholliset, sosiaaliset ja visuaaliset ulottuvuudet	16
2.3	Kuvataide, luovuus ja merkitysten rakentuminen taiteellisessa prosessissa	18
2.4	Visuaalinen tutkimus ja semiotiikka	19
2.5	Värit visuaalisina merkkeinä	21
2.6	Taiteilijaesimerkit epäonnistumisen ilmentämisessä	22
3	TUTKIMUKSEN ASETELMA, MENETELMÄ JA AINEISTO	24
3.1	Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteutus	24
3.2	Tutkimuksen aineisto ja taideproduktio	25
3.3	Taiteellinen ja taideperustainen tutkimus	27
3.4	Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi	29
3.5	Tutkimuksen lähestymistapa ja tutkimusotteen kuvaus	30
3.6	Tutkimuksen kuva-aineiston analyysin prosessi ja analyysiesimerkki	31
4	EPÄONNISTUMINEN ILMENTYY MINUUDEN EHEYDEN JA KEHOLLISEN TOIMIJUUDEN HORJUMISENA	40
5	EPÄONNISTUMINEN ILMENEE PROSESSINA JA KESKENERÄISYYTENÄ	44
6	EPÄONNISTUMINEN ILMENEE RELATIONAALISENA, NORMATIIVISENA JA AFFEKTIVIS-EKSISTENTIAALISENA KOKEMUKSENA	47
7	TULOSTEN SYNTETISOINTI TAIDEPRODUKTION AVULLA	51
8	YHTEENVETO	54
	KUVAT	56
	LÄHTEET	68
	LIITTEET	75

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimusongelman ja toimintaympäristön kuvaus

Tämän pro gradu -tutkimuksen lähtökohdat juontuvat henkilökohtaisesta kiinnostuksestani epäonnistumisen ilmentämiseen kuvataiteen keinoin sekä halustani tarkastella aihetta kuvataidekasvattajan näkökulmasta. Omakohtaiset kokemukseni epäonnistumisista herättivät tarpeen ymmärtää, miten tällaisia tunteita ja ilmiöitä voidaan tehdä näkyviksi kuvataideteoksissa. Tämä johti ajatukseen tutkia, millaisia visuaalisia ratkaisuja muut ihmiset käyttävät käsitellessään epäonnistumisen teemaa.

Epäonnistumisen käsittely koetaan yleensä haastavana, ja yhteiskunnassa voi esiintyä kulttuurisia paineita peittää tai olla käsittelemättä epäonnistumisen kokemuksia avoimesti. Tästä syntyi tarve luoda turvallinen ja luova tila, jossa osallistujat voivat käsitellä ja ilmaista kokemuksiaan kuvataiteen keinoin. Vastauksena tähän tarpeeseen järjestin iltapiirustuskurssin sekä myöhemmin etätaidepajan, joissa osallistujat tuottivat omia kuvataideteoksia epäonnistumisen teemasta. Tutkimuksen teoreettinen tausta pohjautuu näkemykseen taiteen merkityksestä henkisen hyvinvoinnin ja henkilökohtaisen kasvun tukena.

Aiempien tutkimusten, jotka tulen esittelemään myöhemmin, mukaan taide voi toimia välineenä tunteiden käsittelyssä ja kokemusten jakamisessa erityisesti silloin, kun verbaalinen ilmaisu ei riitä. Taiteen avulla yksilö voi myös tarkastella omaa identiteettiään, elämänhistoriaansa ja arjen kokemuksia visuaalisin keinoin. Keskeinen lähtökohta tälle tutkimukselle on lisäksi ymmärrys siitä, että epäonnistumisen kokemukset ovat yksilöllisiä ja subjektiivisia, mikä heijastuu tämän tutkimuksen osallistujien tuottamien kuvien moninaisuutena.

Tutkimukseni toimintaympäristönä toimi Lapin yliopiston ateljeeluokka, jossa järjestin iltapiirustuskurssin. Osallistujat kokoontuivat kahdeksan kertaa 12.3.–30.4.2025 välisenä aikana, keskiviikkoisin klo 17–20. Kohderyhmänä olivat Lapin yliopiston opiskelijat, joilla oli

vapaa osallistumisoikeus kurssille. Tutkimusaineistoni koostui kurssin aikana tekemistäni havainnoista sekä kurssin jälkeen toteutetusta anonyymistä kyselystä. Tutkimustani täydensi syksyllä 2025 järjestämäni etätaidepaja, jossa osallistujat tuottivat teoksia itsenäisesti ja toimittivat niistä kuvat minulle sähköisesti. Toteutin aineiston analyysia semioottisen kuva-analyysin avulla, ja esittelen tässä tutkimuksessa osallistujien tuottamia kuvia sekä niistä

muodostuneita tulkintoja. Kyselyvastaukset puolestaan täydensivät kuva-aineistoa tuomalla esiin osallistujien kokemuksia ja näkemyksiä epäonnistumisesta sekä sen kuvaamisesta kuvataiteen keinoin

Tutkimukseni keskeinen kysymys on: miten koettua epäonnistumista ilmennetään kuvataideteoksissa? Tarkastelen, mitä aiheita osallistujat valitsevat ja millaisilla visuaalisilla keinoilla, kuten sommittelulla ja väreillä, he tuottavat kuvataideteoksia, joissa on aiheena epäonnistuminen. Tutkin myös, millaisia merkityksiä kuvataideteosten aiheet tuottavat epäonnistumisesta. Toinen tutkimuskysymykseni on: millaisia kokemuksia ja käsityksiä opiskelijoilla on epäonnistumisesta? Tutkimukseni tarkoituksena on analysoida osallistujien tekemiä kuvataideteoksia sekä osallistujien kyselyvastauksia. Lisäksi tuon esiin omaa taiteellista tulkintaani aiheesta. Tarkastelun kohteena ei ole se, miten teoksen tekeminen epäonnistuu, vaan se, miten epäonnistumista kuvataan kuvataideteoksissa ja millaisilla aiheita kuvataideteoksissa on.

Tutkimukseen sisältyy oma taideproduktioni, joka koostuu kuudesta akryylimaalauksesta. Näissä teoksissa tulkitsin ja visualisoin iltapiirustuskurssilta, etätaidepajasta ja kyselyvastauksista esiin nousseita teemoja. En kopioinut suoraan osallistujien teoksia, vaan hyödynsin niistä nousevia aiheita ja ilmiöitä oman taiteellisen näkemykseni kautta. Oma taideproduktioni toimii visuaalisena koosteena tutkimusaineistosta ja osallistuu tutkimustulosten esittämiseen visuaalisesti. Lisäksi iltapiirustuskurssin aikana tekemäni omat teokset (ks. kuvat 26 ja 27) tarjoavat vertailupohjan osallistujien töille ja tukevat tutkimukseni aineiston tulkintaa. Näin oma työskentelyni osana tutkimusprosessia vahvistaa tutkimuksen refleksiivisyyttä sekä eettistä ja kokemuksellista ulottuvuutta.

Kokonaisuudessaan tutkimuksen tarkoituksena on kuvata ja analysoida, miten opiskelijat ilmentävät kokemaansa epäonnistumista kuvataideteoksissa, millaisia merkityksiä he liittävät aiheeseen sekä millaisin kuvallisin keinoin nämä merkitykset tuodaan esiin. Tutkimuksessa tarkastellaan siis sitä, miten koettu epäonnistuminen näkyy kuvataideteoksissa, miltä se näyttää

visuaalisesti ja millaisia tulkintoja teokset tuottavat. Tutkimuksen tavoitteena on lisätä tietoa ja ymmärrystä siitä, miten epäonnistumisen kokemusta voidaan käsitellä ja kuvata kuvataiteen keinoin. Samalla tavoitteena on kehittää kuvataideopetusta sellaiseksi, että myös vaikeita ja henkilökohtaisia aiheita osattaisiin käsitellä opetuksessa aiempaa paremmin.

1.2 Aiheeseen liittyviä aikaisempia tutkimuksia

Epäonnistumisen ilmentäminen kuvataideteosten kautta ei ole aiheena laajasti tutkittu, mutta sitä sivuavia lähestymistapoja esiintyy useissa eri konteksteissa. Aiemmissa tutkimuksissa on tarkasteltu muun muassa kokemusten ja tunnekokemusten visuaalista esittämistä, visuaalisia metaforia sekä kuvallisen työn ja tunnekokemusten välistä suhdetta. Esimerkiksi Jenni Laineen (2016) opinnäytetyö käsittelee onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia kuvallisen työskentelyn ja fyysisen harjoittelun kautta tuoden esille, kuinka epäonnistumiseen liittyvät tuntemukset voivat rakentua osaksi taiteellista prosessia. Lisäksi visuaalisten metaforien tutkiminen, kuten Salmisen (2025) opinnäytetyössä loppuunpalamisen (burnout) visuaalinen kuvittaminen, on tuonut esiin, miten abstrakteja kokemuksia voidaan kuvata visuaalisin elementein ja metaforisin ja kuvallisin keinoin.

Vaikka näissä aiemmissa tutkimuksissa on yhteisiä piirteitä oman tutkimukseni kanssa, kuten kiinnostus abstraktien kokemusten visuaaliseen ilmaisuun, täsmälleen samanlaista tutkimusta, jossa epäonnistumisen kokemusta itsessään olisi analysoitu visuaalisen ilmaisun ja visuaalisten tulkintojen näkökulmasta kuvataideteosten kautta, ei ole toistaiseksi löytynyt. Näin ollen oma tutkimukseni täydentää aiempaa tutkimusta tarkastelemalla koetun epäonnistumisen ilmentymistä ja sen tulkinnallisia ulottuvuuksia kuvataideteoksissa.

Koetun epäonnistumisen ilmentymistä on tutkittu kokeellisista ja osallistavista lähtökohdista. Alexandra Zsigmond (2016) on koonnut tutkimuksessaan tapauksia, joissa osallistujia on pyydetty kuvaamaan epäonnistumista visuaalisesti pelkän viivan tai yksinkertaisten hahmojen avulla. Zsigmondin (2016) tutkimus havainnollistaa, kuinka käsitteellisesti abstrakti ja subjektiivinen kokemus voidaan ilmaista visuaalisin keinoin ilman narratiivista tai sanallista selitystä. Edellä mainittu osoittaa, että epäonnistuminen näyttäytyy toistuvasti katkeavina,

epävakaina tai alas suuntautuvina muotoina, mikä viittaa kokemuksen keholliseen ja emotionaaliseen luonteeseen. Zsigmondin (2016) tutkimustulosta tukee käsitys epäonnistumisesta visuaalisena ja koettuna ilmiönä, jota voidaan tarkastella myös taiteellisen ilmaisun kautta.

Epäonnistumisen ilmentymistä voidaan tarkastella rinnakkain muiden abstraktien ja kokemuksellisten ilmiöiden visualisoinnin kanssa. Taiteen ja median alalla on tutkittu esimerkiksi loppuunpalamisen kuvittamista visuaalisten metaforien avulla. Salmisen (2025) opinnäytetyössä loppuunpalamisen visuaaliset metaforat tarkastellaan, millaisin kuvallisin elementein ja visuaalisin epäjohdonmukaisuuksin burnoutia esitetään kuvituksissa. Tutkimus osoittaa, että abstraktit tunnekokemukset voidaan tehdä näkyviksi visuaalisten ristiriitojen, symboliikan ja metaforisen ajattelun kautta. (Salminen, 2025.) Vaikka tutkimus keskittyy burnout-ilmiöön, loppuunpalamiseen, sen lähestymistapa tarjoaa relevantin viitekehyksen myös epäonnistumisen visuaalisen ilmentymisen tarkasteluun.

Epäonnistumista on tarkasteltu myös taiteellisen työskentelyn ja henkilökohtaisen kokemuksen näkökulmasta. Laineen (2016) opinnäytetyö käsittelee onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia kuvallisessa työskentelyssä ja fyysisessä harjoittelussa autoetnografisen tutkimusotteen avulla. Tutkimus osoittaa, että epäonnistuminen koetaan kuvallisessa työskentelyssä armollisempana ja osana laajempaa prosessia, jossa virhe voi avata uusia, odottamattomia suuntia. (Laine, 2016.)

Vaikka Laineen (2016) tutkimus painottuu kokemuksellisuuteen ja opettajuuden kehittämiseen, se tarjoaa tärkeän näkökulman epäonnistumisen merkityksiin taiteellisessa työskentelyssä. Oma tutkimukseni jatkaa tätä keskustelua tarkastelemalla epäonnistumista visuaalisina esityksinä ja niiden tulkinnallisina rakenteina. Epäonnistumisen kokemusta on tarkasteltu myös kognitiivisen psykologian ja päätöksenteon tutkimuksessa normiteorian näkökulmasta. Feldman ja Albarracín (2017) kertovat, että niin kutsuttu action-effect-ilmiö osoittaa, että negatiivisia seurauksia katu usein enemmän silloin, kun ne ovat seurausta aktiivisesta toiminnasta kuin toimimattomuudesta.

Myöhemmät tutkimukset ovat kuitenkin tarkentaneet tätä havaintoa osoittamalla, että sosiaalisilla normeilla on keskeinen rooli katumuksen muodostumisessa: toiminnan seurauksia katu enemmän silloin, kun normit puoltavat toimimattomuutta, mutta vaikutus heikkenee tai

jopa kääntyy päinvastaiseksi silloin, kun normit suosivat toimintaa. (Feldman ja Albarracín, 2017, s. 112, 119.) Tämä näkökulma tuo esiin, että epäonnistumisen kokemus ei ole ainoastaan yksilön sisäinen tunne, vaan se rakentuu suhteessa sosiaalisiin odotuksiin ja käsityksiin ”oikeasta” toiminnasta. Näin ollen myös epäonnistumisen ilmentyminen kuvataideteoksissa voidaan ymmärtää paitsi henkilökohtaisena kokemuksena myös normatiivisesti jäsentyneenä ilmiönä, jossa kuvalliset ratkaisut voivat heijastaa sosiaalista painetta, arviointia ja poikkeamista odotetusta toiminnasta.

Ylisen (2018) pro gradu -tutkielma käsittelee kuvataiteen terapeuttisia puolia sekä siihen liittyviä tunnekokemuksia. Tutkimuksessa tuodaan esiin, että kuvataiteen tekeminen voi herättää monenlaisia tunteita, myös epämiellyttäviä ja haastavia. Tutkimukseen osallistuneiden oppilaiden työskentelyyn liittyi usein vaikeita tunteita, jotka saattoivat muistuttaa epäonnistumisen kokemuksia. Terapeuttisen vaikutuksen syntyminen edellyttää kuitenkin riittävästi aikaa, vapautta sekä hyväksyvää ja turvallista ilmapiiriä. (Ylinen, 2018.) Vaikka tutkimus ei suoraan käsittele epäonnistumista, se tarkastelee taiteen tekemiseen liittyviä kielteisiä tunnekokemuksia, jotka liittyvät läheisesti epäonnistumisen teemaan.

Epäonnistumisen pelko ilmenee usein epävarmuutena omasta osaamisesta. Tällöin ihminen ikään kuin varautuu epäonnistumiseen jo ennalta. Lisäksi omaa työtä saatetaan arvioida kriittisesti ja jopa vähätellä. Yksi syy tähän voi olla se, että joillekin oppilaille oman itsen esiin tuominen tuntuu ahdistavalta eikä vapauttavalta tai terapeuttiselta. Oppilaiden taipumus arvostella omaa työtään ankarasti voi johtua ulkopuolelta tulevista odotuksista ja vaatimuksista, jotka ohjaavat heidän käsitystään siitä, millainen lopputuloksen tulisi olla. (Ylinen, 2018, s. 33, 85, 87.) Tähän liittyy ajatus sosiaalisista normeista. Ryhmässä vallitsevat säännöt määrittävät, mikä nähdään hyväksyttävänä, toivottavana tai kiellettynä. Sosiaalisessa ja normatiivisessa ympäristössä epäonnistumisen merkitys muotoutuu, ja se ei perustu pelkästään yksilön omaan kokemukseen, vaan siihen vaikuttaa vahvasti se, miten ympäröivä yhteisö suhtautuu onnistumiseen ja epäonnistumiseen. (Anagnou, Polani & Salge, 2025, s. 3–4).

Rankasen (2019) tutkimuksissa tarkastellaan aikuisten kokemuksia taideterapiaryhmissä, erityisesti sellaisia tunteita, jotka voivat olla epämiellyttäviä, haastavia tai muistuttaa epäonnistumisen kokemuksia. Näiden vaikeiden kokemusten vaikutus voi vaihdella: ne saattavat joko pysäyttää työskentelyprosessin tai toisaalta johtaa merkittäviin henkilökohtaisiin

oivalluksiin. Tutkimuksessa taideteokset toimivat keskeisenä aineistona, jonka kautta osallistujien kokemuksia tulkitaan ja ymmärretään. (Rankanen, 2019).

Aiempi tutkimus on usein keskittynyt taiteen myönteisiin vaikutuksiin ja hyvinvointia lisääviin kokemuksiin, kun taas osallistujien kokemat haasteet ja kielteiset tunteet ovat jääneet vähemmälle huomiolle. Kokemusten kokonaisvaltaisen ymmärtämisen kannalta on tärkeää tarkastella myös näitä vaikeampia puolia. Taideteosten jakaminen ryhmässä tarjoaa mahdollisuuden tuoda omia kokemuksia näkyviksi ja saada niihin palautetta joko keskustelun tai itse taiteen kautta. Samalla työskentely ja teosten herättämät tunteet voidaan liittää osaksi omaa elämäkokemusta. Tällaisen prosessin tavoitteena on usein uusien oivallusten syntyminen. (Rankanen, 2019.)

1.3 Tutkimuksen merkitys kuvataidekasvattajan näkökulmasta

Kuvataidekasvatuksen näkökulmasta tutkimukseni tarjoaa merkittävää tietoa siitä, miten epäonnistumisen teema voidaan käsitteellistää ja ilmaista kuvataideteoksissa. Taidekasvatuksen tavoitteena on paitsi tukea taiteen tekemistä myös auttaa ihmisiä ymmärtämään ja tulkitsemaan taidetta sen moninaisilla merkitystasolla (Valkola, 2000). Taiteen tekeminen on tapa tutustua sekä itseensä, muihin ihmisiin, että ympäröivään maailmaan oman ilmaisun ja kokemusten kautta. Parhaimmillaan se on kokonaisvaltainen prosessi, jossa keho ja mieli toimivat yhdessä. (Anttila, 2011, s. 70.) Taidekasvatuksen keskeinen tarkoitus liittyy pitkälti siihen, mitä taide ja taiteellinen todellisuus antavat oppilaan kokemuksille ja ajattelulle (Jomppanen, 2022, s. 7–8). Opiskelijoiden tuotokset, joissa epäonnistumisen kokemus ilmenee visuaalisesti, tarjoavat arvokasta tietoa taiteellisen ilmaisun tukemiseen että myös taiteen tulkintaan.

Valkolan (2000) mukaan taiteellinen toiminta on ennen kaikkea mielen tasolla tapahtuva prosessi, jossa symboliset representaatiot ja koetut kokemukset muuntuvat taiteelliseksi ilmaisuksi. Tämä näkemys saa tukea tutkimukseni aineistosta, joka koostuu opiskelijoiden piirustuksista ja maalauksista sekä niihin perustuvasta tulkinnallisesta havainnoinnista. Aineiston perusteella epäonnistuminen ei näyttäydy ainoastaan konkreettisenä tapahtumana, vaan sen visuaaliset ilmenemismuodot heijastavat opiskelijoiden sisäisiä tunteita, kokemuksia

ja ajattelua. Kognitiivisen taiteentutkimuksen näkökulmasta taideteokset voidaan ymmärtää symbolisina järjestelminä, joiden avulla yksilö jäsentää ja käsittelee kokemuksiaan (Valkola, 2000). Tällöin taiteellinen ilmaisu toimii välineenä mielen sisäisten prosessien ulkoistamiselle ja tarkastelulle. Rankasen (2016) mukaan taide mahdollistaa sellaisten kokemusten ilmaisemisen, joiden sanoittaminen on vaikeaa. Näin ollen epäonnistumisen kuvaaminen voidaan hahmottaa prosessina, jossa opiskelijat havainnoivat ja tulkitsevat henkilökohtaisia kokemuksiaan visuaalisten ratkaisujen kautta. Taideteosten symboliikka ja muodot toimivat tällöin välineinä näiden mielen sisäisten merkitysten jäsentämisessä ja tutkimisessa.

Tutkimukseni merkitys kuvataidekasvatukselle liittyy myös siihen, että se tuo esiin, miten kuvataide voi toimia pedagogisena välineenä itsereflektioon ja tunnekokemusten käsittelyyn. Anttilan (2011) mukaan taidekasvatuksessa voidaan pyrkiä luomaan pedagogisia käytäntöjä, joissa virheiden havaitseminen ja salliminen nähdään oppimista ja luovuutta edistävinä tekijöinä (Anttila, 2011, s. 15). Modernien taideteosten monimerkityksellisyys ja katsojan aktiivinen rooli merkitysten tuottajana korostavat, että epäonnistumisen visualisoiminen ei ole yksisuuntaista ilmaisua, vaan dialogia tekijän, teoksen ja katsojan välillä.

Taidekasvattajan näkökulmasta tällainen tutkimus voi tarjota perustan ymmärtää, miten visuaalisuus ja taiteellinen symboliikka tukevat opiskelijoiden älyllistä ja emotionaalista kehitystä. Tutkimukseni vahvistaa taidekasvatuksen kognitiivista ulottuvuutta: taiteellinen toiminta yhdistää havainnointia, muistamista ja oppimista, ja epäonnistumisen käsittelyn tukemiseen kuvataideteoksen kautta tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden prosessoida ja konkretisoida monimutkaisia mielen ja tunteiden tasoja. Tämä näkökulma korostaa taiteen merkitystä laajentamassa opiskelijoiden älyllisiä, emotionaalisia ja luovia kykyjä. Samalla tutkimus tukee oppijoiden kykyä sietää keskeneräisyyttä ja epätäydellisyyttä (Anttila, 2011, s. 68).

Tutkimuksen merkitystä voidaan syventää taiteen teoreettisten pohdintojen avulla. Anttilan (2011) mukaan taide korostaa vitalisuutta ja kykyä vangita huomio sekä syventää kokemusta, mikä tarjoaa perustan tarkastella, miten opiskelijat voivat visuaalisesti ilmentää epäonnistumisen kokemuksia. Teoksen esteettiset elementit, kuten värit, muodot, liike ja rytmi, toimivat kanavana havainnoida ja kokea virheet merkityksellisesti. Esteettinen tila vapauttaa opiskelijan arkielämän normeista ja mahdollistaa syventyneen tulkinnan, jossa epäonnistuminen ei ole pelkkä negatiivinen tapahtuma, vaan dialogin ja reflektion väline

(Anttila, 2011, s. 175–177). Anttilan (2011) mukaan virheellä on taidepedagogiikassa merkittävää potentiaalia: virheen salliminen ja tunnistaminen voivat haastaa normeja, vahvistaa luovuutta ja tukea yksilöllistä ilmaisua (Anttila, 2011, s. 13–15.) Tästä näkökulmasta epäonnistumisen visuaalinen ilmentyminen toimii pedagogisena resurssina, kokemuksena, jossa virhe ei merkitse häpeää, vaan avaa tilan oppimiselle, tulkinnalle ja uusille näkemyksille. Opettajan tehtävä ei ole määrittää oikeaa tulkintaa, vaan mahdollistaa dialogi ja reflektio.

Tämän tutkimuksen aineisto osoittaa, että opiskelijoiden epäonnistumisen kokemuksia käsittelevät kuvataideteokset eivät ole pelkkiä symboleja, vaan kokemuksellisia ja dialogisia välineitä, jotka yhdistävät havainnointia, reflektiota ja kognitiivista prosessointia. Epäonnistumisen kuvaaminen syventää opiskelijoiden itsetuntemusta, emotionaalista ja älyllistä kehitystä sekä kykyä sietää keskeneräisyyttä (Anttila, 2011, s. 13–15, 175–177). Näin tutkimus vahvistaa kuvataidekasvatuksen käsitystä taiteesta kokonaisvaltaisena, kehollisena ja pedagogisesti merkittävänä prosessina, joka tukee opiskelijoiden kykyä havainnoida ja käsitellä monimutkaisia kokemuksia – myös epäonnistumisia (Anttila, 2011, s. 68). Venkulan (2003, s. 13) mukaan esteettinen kokemus avaa ihmiselle maailman ilmiöitä ja auttaa jäsentämään todellisuutta omien tulkintojen kautta. Taide tekee näkyväksi ilmiöiden moninaisuuden ja tarjoaa tilan yksilölliselle ja yhteisölliselle ymmärrykselle.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA KESKEISET KÄSITTEET

2.1 Epäonnistuminen käsitteenä ja kokemuksena

Epäonnistuminen ymmärretään arjessa tilanteena, jossa tavoite jää saavuttamatta ja jokin ei etene suunnitellusti. Siihen liittyy usein sattuman ja hallinnan menetyksen kokemus. Epäonnistuminen määrittyy aina suhteessa onnistumiseen ja siihen, millainen lopputulos nähdään oikeana tai tavoiteltavana; ilman tätä vertailua epäonnistumisella ei olisi merkitystä (Salonen, 2019, s. 16, 77). Pinto (2017) korostaa, että epäonnistuminen paljastaa todellisuuden puolia, jotka yleensä pyritään pitämään näkymättömissä, mutta jotka voivat olla jopa kiinnostavampia kuin se, minkä jo tunnemme. Näin epäonnistuminen voidaan nähdä myös tiedon ja oivallusten lähteenä.

Epäonnistuminen on pohjimmiltaan subjektiivinen kokemus, sillä se rakentuu yksilön tunteiden, havaintojen ja elämänhistorian kautta. Kokemus on kokonaisvaltainen maailmasuhde, joka sisältää tietoisuuden, ajattelun, tunteet ja tavat, joilla maailma ilmenee (Tuovinen, 2016, s. 22). Siksi epäonnistumista ei voi ymmärtää täysin objektiivisesti. Tutkimuksessani tämä näkyy siinä, että osallistujat ilmaisevat epäonnistumista kuvataideteoksissaan eri tavoin, vaikka aihe on sama. Taiteellinen työskentely ei siten kuvaa vain ulkoista tapahtumaa, vaan myös tekijän sisäistä maailmaa ja henkilökohtaisia tulkintoja epäonnistumisesta.

Tuovinen (2016) korostaa, että ihmisen kokemus maailmasta rakentuu jatkuvassa näkyvän ja näkymättömän vuorovaikutuksessa. Kokemus ei siten avaudu kokonaisuudessaan välittömästi, vaan osa sen merkityksistä ilmenee vasta ajan myötä. (Tuovinen, 2016, s. 23.) Tämän näkemyksen mukaisesti myös taideteos voidaan ymmärtää prosessina, joka sekä paljastaa että osittain peittää merkityksiään: teoksen sisältö rakentuu sekä sen muodollisista ja rakenteellisista valinnoista että katsojan tulkinnasta. Tästä näkökulmasta kuvataideteos ei ”kerro” kokemusta suoraviivaisesti, vaan pikemminkin ”näyttää” sen, jolloin merkitykset rakentuvat keskeisesti katsojan tulkinnan kautta. Tämä lisää kokemuksen tulkinnallisuutta ja monimerkityksisyyttä, mutta samalla myös osittaista kertomattomuutta, jossa kaikki ilmaisun taustalla olevat merkitykset eivät ole suoraan luettavissa teoksesta. Näin ollen kokemuksen ymmärtäminen on

luonteeltaan monitasoista ja osittain piilossa olevaa. Tämän vuoksi tutkimuksessa ei voida tukeutua ainoastaan kuvataideteoksiin, vaan niiden tulkintaa on täydennetty kyselyaineistolla, joka auttaa avaamaan osallistujien omia merkityksiä ja intentioita. Tutkimukseni kuva-aineisto ei siten välttämättä tavoita kaikkea sitä, mitä osallistujat ovat pyrkineet ilmaisemaan kuvatessaan epäonnistumista. Esimerkiksi yhteinen ateljeetila ja muiden läsnäolo voivat vaikuttaa ilmaisun muotoutumiseen ja siihen, mitä asioita tuodaan näkyväksi kuvataideteoksessa.

Usein epäonnistuminen nähdään kielteisenä ja pysyvänä kokemuksena, johon voi liittyä häpeän ja riittämättömyyden tunteita. Epäonnistumisen yhteydessä keskeiseksi nousee myös virheen käsite. Virhe voidaan ymmärtää tekona tai päätöksenä, joka johtaa ei-toivottuun lopputulokseen, ja se toimii usein lähtökohtana kokemukselle, jota kutsutaan epäonnistumiseksi (Liimatainen, 2018, s. 3). Näin virhe ei ole vain tekninen poikkeama, vaan merkityksellinen kokemus, joka rakentuu yksilön tulkinnan kautta.

Vaikka epäonnistuminen mielletään usein negatiiviseksi, sillä voi olla myös oppimista edistävä merkitys. Kaikki epäonnistumiset eivät kuitenkaan automaattisesti johda oppimiseen. Oppijan epäonnistuminen voi kertoa puutteellisesta ymmärryksestä, mutta se voi myös paljastaa opetuksen tai opettajan laatiman tehtävänannon ongelmia. Sen sijaan niin sanottu tuottava epäonnistuminen voi tukea oppimista merkittävästi ja edistää syvällistä ymmärrystä (Sawyer, 2019). Tämä tekee epäonnistumisesta pedagogisesti kiinnostavan ilmiön, sillä sen merkitys ei ole yksiselitteisesti negatiivinen, vaan riippuu siitä, miten sitä käsitellään.

Kuitusen (2018) mukaan epäonnistumisen kokemusta voidaan tarkastella osana ihmisen psykologista ja biologista toimintaa. Siihen liittyy keskeisesti hyväksytyksi tulemisen tarve sekä yksilön minäkuva, sillä ihmisellä on luontainen pyrkimys näyttäytyä sekä muille että itselleen kyvykkäänä ja virheettömänä. Lisäksi Kuitunen (2018) kertoo, että negatiivisuusvääristymän vuoksi kielteiset kokemukset koetaan usein voimakkaammin kuin myönteiset, mikä voi korostaa epäonnistumisen merkitystä yksilön kokemuksessa. Epäonnistumisen pelon on esitetty olevan osittain evoluution muovaamaa, virheiden välttäminen on ollut selviytymisen kannalta keskeistä, minkä vuoksi ihminen reagoi epäonnistumisiin herkästi myös fysiologisella tasolla. Tästä huolimatta virheillä on oppimisen kannalta tärkeä rooli, ja niiden hyväksyminen mahdollistaa uuden kokeilemisen ja luovan toiminnan kehittymisen. (Kuitunen, 2018, s. 40, 47–48.) Näin epäonnistumisen voimakas

kokemuksellisuus ei ole sattumanvaraista, vaan kytkeytyy syvälle ihmisen toimintaan ja selviytymismekanismeihin.

Epäonnistumiseen liittyy olennaisesti myös sosiaalinen ulottuvuus. Yksityinen epäonnistuminen voi herättää lähinnä harmitusta, kun taas julkinen epäonnistuminen kytkeytyy usein häpeän kokemukseen, joka syntyy suhteessa todelliseen tai kuviteltuun yleisöön (Kuitunen, 2018, s. 49, 121–122). Näin epäonnistuminen ei ole pelkästään yksilön sisäinen kokemus, vaan rakentuu vuorovaikutuksessa sosiaalisten odotusten ja normien kanssa. Keskeinen epäonnistumisen kokemusta selittävä tekijä on myös ihmisen halu miellyttää muita ja näyttäytyä hyväksyttävänä muiden silmissä. Tämän vuoksi epäonnistumisen tunnustaminen voi olla vaikeaa, sillä se uhkaa yksilön sosiaalista hyväksyntää. Samalla epäonnistuminen liittyy siihen, miten yksilö hahmottaa itsensä: minäkuva suojaavat psyykkiset mekanismit voivat vaikeuttaa epäonnistumisen realistista tarkastelua. Tätä ilmiötä voidaan kuvata kognitiivisen dissonanssin käsitteellä, jossa yksilön käsitys itsestään joutuu ristiriitaan hänen tekojensa kanssa (Kuitunen, 2018, s. 52–53). Näin epäonnistumisen käsittely ei ole pelkästään rationaalista, vaan siihen vaikuttavat myös psyykkiset puolustusmekanismit.

Epäonnistumisen kokeminen ja siihen suhtautuminen vaihtelevat yksilöllisesti esimerkiksi temperamentin ja aiempien kokemusten mukaan. Myös yksilön käsitys omasta kyvykkyydestään vaikuttaa siihen, miten epäonnistuminen tulkitaan. Kiinteässä ajattelutavassa epäonnistuminen nähdään merkkinä riittämättömyydestä, kun taas kasvun ajattelutavassa se ymmärretään osaksi oppimisprosessia (Kuitunen, 2018, s. 54–57). Tämä selittää, miksi sama tilanne voi näyttäytyä eri yksilöille joko lannistavana tai oppimista tukevana kokemuksena.

Epäonnistumisen kokemus rakentuu yksilön sisäisten tunteiden lisäksi sosiaalisen ja normatiivisen kontekstin kautta. Negatiiviset tunteet, kuten katumus, syntyvät, kun toiminnan seuraukset poikkeavat sosiaalisesti odotetusta normista. (Feldman & Albarracín, 2017, s. 111–112, 119.) Tämä voi ilmetä kuvataideteoksissa, joissa esimerkiksi hahmojen eristyneisyys, suljetut tilaratkaisut ja katsekontaktin puute voivat heijastaa normatiivisen paineen vaikutusta sekä yksilön kokemaa ulkopuolisuutta. Näin epäonnistumisen kokemus ei ilmene ainoastaan kielellisesti tai emotionaalisesti, vaan myös visuaalisina muotoina, joita voidaan tarkastella taiteen kautta.

Vogel (2020) kertoo, että epäonnistuminen esitetään odotusten täyttymättömyytenä, jossa taiteellinen työ asettuu suhteessa yleisiin käsityksiin siitä, mitä onnistuminen tarkoittaa. Tämä

tekee epäonnistumisesta suhteellisen käsitteen, joka riippuu kulttuurisista ja sosiaalisista normeista. Epäonnistuminen nähdään prosessina, joka on jatkuvasti läsnä taiteellisessa työskentelyssä, ja lisäksi epäonnistuminen voi liittyä näkyvyyden ja tunnistettavuuden puutteeseen. (Vogel 2020, s. 62–63.) Tämä tekee epäonnistumisesta jatkuvasti muuttuvan ja kontekstisidonnaisen ilmiön.

2.2 Epäonnistumisen affektiiviset, keholliset, sosiaaliset ja visuaaliset ulottuvuudet

Rinne (2020) kertoo, että affekteilla tarkoitetaan voimakkaita tunteita ja ruumiillisia kokemuksia, jotka heijastavat ihmisen kykyä vaikuttaa ympäristöstään ja toisista ihmisistä. Ne rinnastetaan usein tunteisiin, mutta tunteet ovat kulttuurisesti nimettyjä ja tietoisia kokemuksia, kun taas affektit voivat olla kehollisia, vaikeasti sanoitettavia ja osin tiedostamattomia. Affektiteorioissa korostuu ruumiillisuus: affektit ilmenevät aistimuksina, kehollisina reaktioina ja tunnelmina. Affektit ovat ennen tietoista tulkintaa vaikuttavia intensiteettejä, jotka virtaavat ihmisten välillä. Affektit kietoutuvat aina kulttuuriseen ja sosiaaliseen kontekstiin, sillä kokemuksiin vaikuttavat muistot, historia ja yhteiskunnalliset merkitykset. (Rinne ym., 2020, s. 8–16.) Tämä korostaa sitä, että affektit eivät ole vain sisäisiä tunteita, vaan ne rakentuvat suhteessa ympäristöön, aivan kuten epäonnistumisen kokemukseen, joka muotoutuu sekä yksilöllisistä että sosiaalisista tekijöistä.

Affektiivinen tila on kokonaisvaltainen kokemus, joka syntyy kehon ja mielen vuorovaikutuksesta ja ohjaa sitä, miten ihminen arvioi ja reagoi tilanteisiin. Tunteet syntyvät jatkuvassa vuorovaikutuksessa kehon ja ympäristön välillä, ja keho toimii tunteen välittäjänä, jolloin liike ja tunne kietoutuvat erottamattomasti toisiinsa. Tämä prosessi ulottuu myös sosiaalisiin suhteisiin. (Fuchs & Koch, 2014.) Ajatus tunteen ja liikkeen erottamattomuudesta avaa kiinnostavan näkökulman siihen, miten epäonnistuminen voi näkyä kuvallisessa ilmaisussa esimerkiksi jännittyneinä viivoina tai epävakaana sommitteluna. Affektiivinen tila ei ole pelkkä ajatus, vaan kehon tunteiden ja aivojen ennusteiden yhteisvaikutuksesta rakentuva kokemus. (Parrinello ym., 2022.) Edellä mainittu auttaa ymmärtämään, miksi epäonnistumisen visuaaliset ilmentymät voivat resonoida katsojan kehollisesti, ja miksi ne voivat aktivoida ennakkointia ja tunnistamista.

Kehollinen tila viittaa siihen, että tieto syntyy yksilön ja sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta, ei valmiina maailmassa. Se muodostuu, kun ihminen yhdistää ulkoisen ympäristön ja sisäisen tilansa kokemuksiksi. Kehollinen tila on paikka, jossa aistimukset, tunteet ja havainnot muuntuvat tiedoksi ja merkityksiksi. (Anttila, 2022.) Se kuvaa myös sitä, miten kehon sensorimotoriset toiminnot vaikuttavat havaintojen ja käsitteiden muodostumiseen (Wilson & Foglia, 2011). Tämä tukee ajatusta taiteellisesta työskentelystä kehollisena ajatteluna: epäonnistumista ei ainoastaan kuvata, vaan se koetaan kehollisesti ja muuntuu visuaaliseksi ilmaisuksi.

Sosiaalinen normi on ryhmän sääntö, joka määrittää sopivan, sallitun tai kielletyn käyttäytymisen. Normit ylläpitävät yhteisiä toimintamalleja sosiaalisen paineen ja seuraamusten kautta. Ne vaikuttavat siihen, miten epäonnistumisen merkitys rakentuu yksilön kokemuksen lisäksi (Anagnou, Polani & Salge, 2025, s. 3–4). Normien näkökulmasta epäonnistuminen ei ole vain henkilökohtainen tunne, vaan myös sosiaalinen riski, ja tämä voi selittää, miksi opiskelijat säätelevät ilmaisuaan kuvataiteessa. Relationaalisuus tarkoittaa, että inhimillinen toiminta ja identiteetti syntyvät suhteissa (Kuusela, 2025). Relationaalinen näkökulma tekee näkyväksi, että epäonnistuminen on aina jonkin suhteen rikkoutumista – odotusten, tavoitteiden tai toisten ihmisten kanssa jaettujen merkitysten. Normatiivisuus viittaa jaettuihin sääntöihin ja standardeihin, jotka ohjaavat toimintaa, ajattelua ja tunteiden ilmaisua. Normit eivät vain kuvaa todellisuutta, vaan määrittävät, miten tulisi toimia ja tuntea (Schmidt & Racoczy, 2024). Tämä auttaa ymmärtämään, miksi epäonnistumisen tunne on usein kulttuurisesti ladattu: se ei ole vain sisäinen kokemus, vaan myös normien rikkomisen pelkoa.

Fragmentoituminen tarkoittaa todellisuuden ja kokemuksen pirstaloitumista yhtenäisistä rakenteista moninaisiksi ja joskus ristiriitaisiksi osiksi (Kokkinen & Lahelma, 2023, s. 5–6). Tässä tutkimuksessa fragmentoituminen viittaa kokonaisuuden murenemiseen erillisiksi osiksi. Epäonnistuminen voidaan nähdä kokemuksena, jossa aiemmin eheä kokonaisuus rikkoutuu, ja esimerkiksi odotukset, tavoitteet tai käsitys itsestä hajautuvat. Kuvataideteoksessa tämä voi näkyä hajonneina muotoina, katkeavina viivoina tai epätasapainoisena sommitteluna. Fragmentoituminen toimii erityisen vahvana visuaalisena metaforana epäonnistumiselle, sillä se tekee näkyväksi hallinnan menetyksen ja merkitysten murenemisen - kokemuksen, jota sanat eivät aina tavoita.

2.3 Kuvataide, luovuus ja merkitysten rakentuminen taiteellisessa prosessissa

Taiteen tekeminen on prosessi, johon sisältyy materiaalien valintaa, kokeiluja, epäonnistumisia sekä taukoja ja työn pariin palaamista. Kuvataide toimii välineenä, jonka kautta ihminen voi jäsentää maailmaa ja rakentaa merkityksiä. Kuvataideteos ei yleensä synny lineaarisesti valmiin suunnitelman pohjalta, vaan muotoutuu prosessin aikana. Se voi herättää ajatuksia, välittää merkityksiä ja tuottaa uusia näkökulmia. Kuvien kautta ihminen myös ajattelee ja muodostaa ymmärrystä, minkä vuoksi sekä teoksen tekeminen että sen kokeminen voidaan nähdä tiedollisina ja älyllisinä prosesseina (Niiniskorpi, 2009, s. 75, 140, 157, 190, 250.) Tämä näkökulma on keskeinen tämän tutkimuksen kannalta, sillä opiskelijoiden teokset eivät ainoastaan esitä epäonnistumista, vaan toimivat tapoina ajatella ja jäsentää sitä visuaalisesti.

Taide mahdollistaa sellaisten merkitysten ilmaisemisen, joita ei voida helposti pukea sanoiksi. Se tarjoaa ainutlaatuisia tapoja käyttää ja kehittää ajattelua kuvan, äänen ja liikkeen kautta sekä synnyttää esteettisiä kokemuksia (Eisner, 2003, s. 343). Kuvataideteos voidaan näin ymmärtää visuaalisena ajatteluna, jossa tekijän käsitykset ja kokemukset konkretisoituvat kuvallisessa muodossa (Niiniskorpi, 2009, s. 186). Tämän tutkimuksen näkökulmasta tämä tarkoittaa, että epäonnistumisen kokemukset voivat tulla näkyviksi sellaisina vivahteina ja merkityksinä, joita olisi vaikea tavoittaa pelkästään kielellisesti. Taiteellisessa työskentelyssä merkityksiä rakennetaan visuaalisten elementtien, kuten värien, muotojen ja sommittelun kautta. Taiteilijan työskentelyä ohjaavat usein intuitio ja pohdinta, eikä prosessi etene samalla tavoin systemaattisesti kuin tieteellinen tutkimus (Anttila, 2005, s. 99). Tässä tutkimuksessa osallistujat eivät ensisijaisesti selitä epäonnistumista käsitteellisesti, vaan jäsensivät sitä visuaalisesti. Näin heidän työskentelynsä rinnastuu tutkimukselliseen ajatteluun: merkityksiä tuotetaan eri keinoin, mutta molemmissa tapauksissa pyritään ymmärtämään ilmiötä.

Abstrahointi on keskeinen osa kuvallista työskentelyä. Se tarkoittaa havaintojen pelkistämistä ja muokkaamista siten, että ne eivät enää vastaa suoraan todellisuutta (Tuimala, n.d.). Abstrahoinnilla pyritään todellisuuden ja esittävien asioiden pelkistämiseen siten, että visuaalisesti kuvattavasti aiheesta tulee abstraktia eli ei-esittävää (Kouvolan kaupunki, n.d.). Tämä on merkityksellistä tämän tutkimuksen kannalta, sillä epäonnistumisen kaltaiset abstraktit kokemukset tulevat usein näkyviksi juuri pelkistämisen, muodonmuutosten ja

visuaalisten vihjeiden kautta. Taiteellinen työskentely mahdollistaa myös tunteiden käsittelyn ja kokemusten reflektoinnin. Keholliset ja vaikeasti sanallistettavat tuntemukset voivat saada konkreettisen muodon kuvassa, mikä voi syventää tekijän ymmärrystä omista kokemuksistaan (Anttila, 2011, s. 9, 106). Tämä on olennaista epäonnistumisen tarkastelussa, sillä kyse on usein kokemuksista, jotka ovat monitasoisia ja osin vaikeasti sanallistettavia.

Luovuus voidaan ymmärtää sekä tuotoksena että prosessina, joka kehittyy jatkuvasti ja kytkeytyy yksilön toimintaan ja ympäristöön (Liikola, 2019, s. 1, 7). Luova toiminta ei rajoitu valmiisiin lopputuloksiin, vaan korostaa ajattelun ja kokeilun merkitystä. Yksilön käsitys omasta luovuudestaan vaikuttaa siihen, miten hän uskaltaa kokeilla ja ilmaista itseään (Homayoun & Henriksen, 2018). Tämä näkökulma auttaa ymmärtämään, miksi osallistujien tavat kuvata epäonnistumista vaihtelevat. Ilmaisun muodot heijastavat heidän luovaa identiteettiään ja suhdettaan omaan tekemiseensä. Luovuus sekä vapaus ilmaista omia kokemuksia ja itseään ovat keskeisiä asioita, joita taide tarjoaa (Jomppanen, 2022, s. 7). Luovaa prosessia on kuvattu divergentin ja konvergentin ajattelun vuorotteluna, jossa ideointia seuraa ratkaisujen rajaaminen (Kuusela, 2017, s. 7). Tällainen malli ei kuitenkaan täysin tavoita luovan työskentelyn kokemuksellista ja ei-lineaarista luonnetta.

Erityisesti epäonnistumista käsittelevässä työskentelyssä prosessi sisältää katkoja, epävarmuutta ja uudelleen suuntautumista, mikä korostaa luovuuden yhteyttä keskeneräisyyteen. Madgwick (2020) mukaan luovuus on pitkä ja epävarma prosessi, johon kuuluu epäonnistumisia ja epäilyksiä. Silti juuri nämä vaikeudet eivät tuhoa luovuutta, vaan voivat jopa vahvistaa sitä, koska ne pakottavat jatkamaan ja kehittymään. (Madgwick, 2020.)

2.4 Visuaalinen tutkimus ja semiotiikka

Visuaalisuus toimii tässä tutkimuksessa välineenä, jonka kautta epäonnistumisen kokemukset muuntuvat kuvataideteoksissa havaittaviksi ja tulkittaviksi merkityksiksi. Visuaalisuus ei tarkoita pelkkää näkökykyä, vaan tapaa nähdä, tulkita ja esittää maailmaa visuaalisten elementtien kautta kulttuurisessa kontekstissa. Visuaalisuus rakentuu siis kulttuurisesti ja sosiaalisesti, ja se kattaa kaiken sen, mikä tuottaa merkityksiä visuaalisesti (Mustola ym., 2015,

s. 12). Kuvataidekasvatuksessa visuaalisuus tarkoittaa sitä, miten ihmiset havaitsevat ja tulkitsevat taidetta kulttuuristen ja kognitiivisten prosessien kautta. Muodot, värit ja symbolit rakentavat merkityksiä, jotka aktivoivat katsojan mielen prosesseja (Valkola, 2000). Tämä korostaa, että epäonnistumisen visuaaliset ilmentymät eivät ole vain esteettisiä ratkaisuja, vaan ne vaikuttavat suoraan katsojan tulkintaan ja kokemukseen.

Visuaalinen havaitseminen liittyy taiteellisessa työskentelyssä keholliseen toimintaan. Havainnot ja kokemukset välittyvät silmän kautta tekijän käden liikkeeseen (Anttila, 2011, s. 86). Metaforat puolestaan mahdollistavat abstraktien kokemusten, kuten epäonnistumisen, esittämisen konkreettisten visuaalisten elementtien kautta (Seppänen, 2001, s. 185). Kehollinen ja metaforinen ulottuvuus selittää, miksi epäonnistuminen voi näkyä teoksissa esimerkiksi raskaina viivoina, hajonneina muotoina tai epävakaana rytminä.

Semiotiikka tarkastelee merkkejä ja merkityksiä, ja sen mukaan merkki on mikä tahansa ilmiö, joka viittaa johonkin muuhun kuin itseensä (Koskinen ym., 2000, s. 19–20; Lepistö, 2023, s. 10). Merkitys syntyy tulkinnassa, ei valmiina asioissa. Epäonnistumisen visuaaliset merkit eivät ole yksiselitteisiä, vaan niiden merkitykset rakentuvat katsojan kokemusten ja kulttuuristen viitekehysten kautta. Semiotiikassa merkitykset ymmärretään monitasoisiksi ja kieleen, ajatteluun sekä todellisuuteen kytkeytyviksi (Koskinen ym., 2000, s. 6–7). Tämä monikerroksisuus auttaa hahmottamaan, miksi epäonnistumisen kokemus voi ilmetä teoksissa samanaikaisesti sekä konkreettisina että abstrakteina merkkeinä. Semiotiikan näkökulmasta kuvat nähdään merkityksiä tuottavina järjestelminä, joiden tulkinta on sidoksissa kulttuuriin ja sosiaalisiin konteksteihin (Kumpuniemi 2017, 27).

Merkit saavat merkityksensä kulttuurisissa ja sosiaalisissa järjestelmissä, ja ne muuttuvat historiallisesti (Kumpuniemi, 2017, s. 27). Semioottinen analyysi tulkitsee merkityksiä merkkien kautta ja perustuu ajatukseen, että merkitykset rakentuvat tulkintaprosessissa (Anttila, 2005, s. 348, 366–367). Epäonnistumisen visuaaliset merkit eivät ole universaaleja, vaan sidoksissa aikaan, paikkaan ja kulttuuriin odotuksiin. Tämä selittää, miksi epäonnistuminen voi näyttää eri kulttuureissa hyvin erilaiselta. Kokemus on keskeinen osa merkkien tulkintaa: ilman aiempia havaintoja ja mielikuvia merkityksiä ei voisi tunnistaa (Koskinen ym., 2000, s. 131–134). Tämä selittää, miksi opiskelijoiden omat kokemukset epäonnistumisesta vaikuttavat voimakkaasti siihen, miten he rakentavat visuaalisia merkityksiä teoksissaan.

Semioottinen kuva-analyysi tarkastelee kuvan merkkejä ja niiden kulttuurisia viittauksia (Muotio, 2022; Räsänen, 2008, s. 170–171). Ensivaikutelma ei riitä, vaan analyysi paljastaa taustalla vaikuttavat merkitysrakenteet. Epäonnistumisen visuaaliset ilmentymät voivat olla hienovaraisia ja vaatia syvällistä tulkintaa. Denotaatio kuvaa kuvan kirjaimellista sisältöä (Seppänen, 2001, s. 182; Muotio, 2022). Konnotaatio viittaa lisämerkityksiin, jotka syntyvät tunteiden ja kulttuuristen taustojen kautta (Seppänen, 2001, s. 182–183; Töyssy, 2009, s. 259). Esimerkiksi suora katse ja jännittynyt ilme voivat viitata vastentahtoiseen näkyvillä oloon. Konnotaatiot paljastavat kokemuksen haavoittuvuuden ja sosiaalisen ulottuvuuden.

Semiotiikassa merkit voidaan jakaa ikoneihin, indekseihin ja symboleihin. Ikoni perustuu samankaltaisuuteen ja indeksi kausaaliseen yhteyteen (Anttila, 2005, s. 349–350; Seppänen, 2001, s. 178–179). Symboli on kulttuurinen sopimus ja opittu tulkinta ja (Kumpuniemi, 2017, s. 30; Kallinen & Kumpunen, 2021). Tämä jaottelu tarjoaa konkreettisen työkalun analysoida, millä tavoin epäonnistuminen teoksissa ilmenee – muistuttaako se jotakin (ikoni), viittaako se johonkin syy-seuraussuhteen kautta (indeksi) vai perustuuko se kulttuurisiin merkityksiin (symboli).

2.5 Värit visuaalisina merkkeinä

Väreillä on keskeinen rooli visuaalisten merkitysten rakentumisessa, mutta niiden havaitseminen ei ole yksiselitteistä tai pysyvää. Värit näyttäytyvät aina suhteessa toisiin väreihin ja muuttuvat niiden rinnalla, minkä vuoksi niiden kokeminen on luonteeltaan dynaamista ja kontekstisidonnaista. Lisäksi väreihin liitetään sekä yksilöllisiä että kulttuurisesti rakentuneita merkityksiä ja tunnesisältöjä, joiden kautta ne voivat välittää esimerkiksi tunnelmia, affekteja eli voimakkaita tunteita ja symbolisia viittauksia. (Töyssy, 2009, s. 184.) Näin värit toimivat keskeisinä visuaalisina keinoina merkitysten tuottamisessa ja tulkinnassa taiteessa.

Värit ovat keskeinen osa visuaalista viestintää, ja ne toimivat semioottisessa analyysissä merkkeinä, jotka kantavat sekä havaittavia että kulttuurisesti rakentuneita merkityksiä. Värien merkitykset eivät rajoitu niiden fyysisiin ominaisuuksiin, vaan ne rakentuvat pitkälti konnotaatioiden eli kulttuuristen ja emotionaalisten miellelyhtymien kautta. Esimerkiksi sininen

koetaan usein etäännyttävänä, rauhoittavana ja viilentävänä värinä, ja siihen liitetään merkityksiä kuten uskollisuus, viattomuus ja romantiikka. Vihreä puolestaan yhdistetään luontoon, toivoon ja nuoruuteen, mutta myös kateuteen, ja sen nähdään edistävän rauhoittumista ja keskittymistä. Keltainen näyttäytyy valovoimaisena ja lämmittävänä värinä, joka voi symboloida iloa ja ymmärrystä, mutta tummempana myös pelkoa ja epävarmuutta. Lämpimät värit, kuten oranssi ja punainen, koetaan usein lähentävinä ja aktivoivina.

Punainen liitetään erityisesti voimakkaisiin tunteisiin, kuten rakkauteen, vihaan ja intohimoon, sekä elämään ja vereen. Oranssi voi puolestaan viestiä energiaa ja juhluvuutta, mutta myös levottomuutta. Violetti taas yhdistyy usein suruun, hiljaisuuteen ja katumukseen, ja sitä pidetään sävyltään raskaana ja melankolisena. (Kuvistuubi, 2025; Töyssy, 2009. s. 184.) Näin värit toimivat kuvissa merkityksiä tuottavina elementteinä, jotka ohjaavat katsojan tulkintaa ja vaikuttavat siihen, millaisia tunteita ja mielleyhtymiä kuva herättää.

Punainen väri liitetään vahvasti epäonnistumiseen ja virheiden korostumiseen erityisesti suoritustilanteissa. Punainen väri voi saada ihmiset kiinnittämään enemmän huomiota virheisiin, huonoon suoriutumiseen ja epäonnistumisen mahdollisuuteen. Toisaalta väri saa merkityksensä kontekstin kautta: koulumaailmassa se liittyy virheiden merkitsemiseen, mikä vahvistaa yhteyttä epäonnistumiseen, kun taas muissa yhteyksissä sillä voi olla aivan erilaisia merkityksiä, kuten esimerkiksi rakkaus tai dominanssi. Punainen väri voi suoritustilanteissa lisätä epäonnistumiseen liittyvää tarkkaavaisuutta ja virheherkkyyttä, mutta vaikutus on monimutkainen, tilannesidonnainen ja osin kiistanalainen. Sininen taas ei aktivoi yhtä voimakkaasti epäonnistumiseen liittyviä assosiaatioita kuin punainen toimii neutraalimpana värinä. (Fikrlova ym., 2019, s. 1–4.)

2.6 Taiteilijaesimerkit epäonnistumisen ilmentämisessä

Taidehistoriassa epäonnistuminen ilmenee harvoin suorana virheenä. Sen sijaan se näyttäytyy sisäisinä murtumina, melankolisina mielentiloina ja elämänhallinnan horjumisena, jotka saavat visuaalisen muodon. Monet taiteilijat ovat kuvanneet epäonnistumista juuri tällaisten psyykkisten ja kehollisten tilojen kautta.

Edvard Munch visualisoi ahdistusta, yksinäisyyttä ja psyykkistä kuormitusta vääristyneillä hahmoilla, intensiivisillä väreillä ja synkillä tunnelmilla. Hänen teoksensa osoittavat, miten epäonnistuminen voi ilmetä sisäisenä romahduksena, joka ei näy konkreettisena tapahtumana vaan tunneilmaston hajoamisena (Kämäräinen ym., 2005, s. 220). Frida Kahlo tekee epäonnistumisesta kehollista. Teoksessa *The Broken Column* ruumiin pettäminen muuttuu visuaaliseksi metaforaksi sisäisestä kamppailusta, jossa kipu ja haavoittuvuus rakentavat kuvan elämänhallinnan horjumisesta (Yle Areena, 2023; Kilgore, n.d.).

Vincent van Goghin teoksissa epäonnistuminen näkyy psyykkisen kuormituksen ja uupumuksen kuvauksena. *At Eternity's Gate* esittää kumartuneen hahmon, jonka ele viittaa elämänhallinnan menetykseen (ENGL-105 Digital Art Exhibition, 2026). Myös *The Starry Night* on tulkittu taiteilijan sisäisten kamppailujen visuaalisena purkautumisena, ja Van Gogh itse piti teosta kirjeissään epäonnistumisena (Antoni, 2026; Van Gogh Gallery, n.d.). Francisco Goyan myöhäiskauden ”mustat maalaukset” kuvaavat pelkoa, epätoivoa ja ihmisluonnon pimeyttä. Niissä epäonnistuminen ilmenee inhimillisenä haavoittuvuutena ja maailman kaoottisuutena, ei yksilön virheenä (WahooArt, n.d.).

Louise Bourgeois käsittelee epäonnistumista symbolisesti: spiraalit, ansamaiset tilat ja tekstiilityöt rakentavat kuvia ahdistuksen, epävarmuuden ja sisäisen kaaoksen hallinnan yrityksistä. Kokemukset eivät näyttäydy suoraan, vaan abstrahoituina muotoina ja rakenteina (Yle Areena, 2025). Kalervo Palsan synkät ja rujot hahmot toimivat visuaalisina ilmentyminä sisäisestä epäonnistumisen kokemuksesta, joka liittyy ulkopuolisuuden, masennuksen ja ahdistuksen teemoihin (Palsa-museo, n.d.).

Maurizio Cattelan tekee epäonnistumisesta näkyvää ironian ja vetäytymisen kautta. Strutsi, joka hautaa päänsä lattiaan, esittää pakenemista, häpeää ja epäonnistumisen pelkoa konkreettisena kuvana (The Solomon R. Guggenheim Foundation, 2026). Albrecht Dürerin *Melencolia I* näyttää epäonnistumisen pysähtyneisyytenä: hahmo on toiminnan ulkopuolella, työvälineet käyttämättöminä. Epäonnistuminen on potentiaalin lamaantumista (Croh, n.d.). Paul Gauguinin sisäänpäin kääntyneet hahmot ja Edward Hopperin modernin elämän yksinäisyys rakentavat kuvia merkityksellisyyden ja yhteyden katkeamisesta, joka voidaan tulkita epäonnistumisen estetiikkana (Croh, n.d.).

3 TUTKIMUKSEN ASETELMA, MENETELMÄ JA AINEISTO

3.1 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteutus

Tutkimukseni keskeisenä kysymyksenä on: miten koettu epäonnistuminen ilmentyy kuvataideteoksessa? Painopiste on nimenomaan epäonnistumisen kokemusten visuaalisessa ilmaisussa, ja siinä millaisia visuaalisia ratkaisuja, metaforia ja muita ilmaisutapoja opiskelijat käyttävät käsitellessään epäonnistumisen teemaa kuvataideteoksissaan.

Tutkimukseni on laadullinen, fenomenologis-hermeneuttinen tutkimus, joka sijoittuu taiteellisen sekä taideperustaisen tutkimuksen kenttään.

Tutkimuksessani yhdistyvät empiirinen havainnointi, osallistava taidetoiminta sekä oma taiteellinen produktio, joka tukee aineiston analyysiä ja tulkintaa sekä tulosten esittämistä visuaalisina tiivistelminä. Tulkintani opiskelijoiden kuvataideteoksissaan esittämästä epäonnistumisesta rakentuu laajemmalle kulttuuriselle ja visuaaliselle viitekehykselle, joka pohjautuu niihin representaatioihin ja esitystapoihin, joiden kautta epäonnistumista on perinteisesti kuvattu esimerkiksi mediassa, visuaalisessa kulttuurissa, elokuvissa, musiikkivideoissa ja taiteessa.

Toisin sanoen analyysini ei synny kontekstistaan irrallaan, vaan se kytkeytyy aiemmin omaksumiini ja kulttuurisesti jaettuihin käsityksiin siitä, miltä epäonnistuminen visuaalisesti näyttää, myös opiskelijoiden kuvataideteokset voivat perustua tälle. Oman kokemukseni kautta olen huomannut, että epäonnistumista esitetään yleisesti vahvasti esitettyinä tunnetiloina, apeina kasvoina, kasvojen peittämisenä käsillä, jonkin asian hajoamisena tai pirstaloitumisena.

Toteutin tutkimukseni Lapin yliopistolla kevään ja syksyn 2025 aikana. Tutkimusympäristönä toimi taiteiden tiedekunnan ateljeeluokka, joka mahdollisti vapaamuotoisen ja kokeilevan taiteellisen työskentelyn. Tutkimuksen käytännön toteutus rakentui kahdesta toisiaan täydentävästä osasta: iltapiirustuskurssista sekä etätaidepajasta.

Keväällä 2025 järjestetty iltapiirustuskurssi toimi tutkimuksen keskeisenä aineistonkeruun kontekstina. Kurssi toteutettiin kahdeksan tapaamiskerran kokonaisuutena 12.3.–30.4.2025 välisenä aikana, keskiviikkoisin klo 17–20. Kurssi oli avoin kaikille Lapin yliopiston

opiskelijoille ilman ennakoon määriteltyä osallistujamäärää. Tavoitteena oli luoda matalan kynnyksen tila, jossa opiskelijat saattoivat käsitellä epäonnistumisen teemaa vapaasti omista lähtökohdistaan käsin. Kurssin aikana osallistujat tuottivat taideteoksia antamastani teemasta, ja tutkijana havainnoin heidän työskentelyään, valintojaan ja ilmaisutapojaan. Järjestin kurssin lopussa katselmuksen, jossa osallistujat saivat halutessaan esitellä teoksiaan ja keskustella kokemuksistaan.

Täydensin tutkimusaineistoani syksyllä 2025 etätaidepajalla, jossa osallistujat toteuttivat omalla ajallaan taideteoksia epäonnistumisen teemasta. Etätaidepaja mahdollisti osallistumisen myös niille opiskelijoille, jotka eivät voineet osallistua lähiopetukseen, ja laajensi näin aineistoa sekä ajallisesti, ilmaisullisesti ja teknisesti. Samalla aineistoon tuli mukaan digitaalisia piirroksia ja kolmiulotteinen teos.

Roolini iltapiirustuskurssilla ja etätaidepajassa oli moninainen. Toimin ohjaajana, havainnoitsijana sekä osallistujana iltapiirustuskurssilla. Tuotin samanaikaisesti omia kuvataideteoksia käsitellen samaa teemaa kuin osallistujat sekä aiheen käsittelemistä kuvataiteen keinoin yhteisöllisessä tilassa. Tämä tietoisesti refleктоiva työskentelytapa mahdollisti syvemmän ymmärryksen osallistujien teoksissa esiin nousevista ilmiöistä, niiden tulkinnasta sekä siitä, miten aihetta käsiteltiin yhteisessä taiteellisessa prosessissa. Oma taiteellinen työskentely toimi siten keskeisenä välineenä tutkimuksen tiedonmuodostuksessa.

3.2 Tutkimuksen aineisto ja taideproduktio

Tutkimukseni aineistona toimivat Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnassa järjestämälläni iltapiirustuskurssilla sekä etätaidepajassa tuotetut osallistujien kuvataideteokset, jotka löytyvät tutkielmani liitteistä. Kuva-aineiston lisäksi aineistoon kuuluu iltapiirustuskurssin päätyttyä kerätty anonyymi kyselyaineisto, joka toimii kuva-aineiston sekä oma taideproduktioni tukena. Osallistujat osallistuivat tutkimukseen avoimen kutsun perusteella. Kuva-aineiston keruussa en pyrkinyt valmiisiin teoksiin, vaan ilmaisun moninaisuuteen. Tavoitteeni oli ilmaista erilaisia tapoja kuvata epäonnistumista visuaalisin keinoin.

Osallistujien kuvataideteokset ovat visuaalisesti ja teknisesti vaihtelevia, mikä heijastaa osallistujien erilaisia taiteellisia taustoja, mieltymyksiä ja lähestymistapoja, myös mahdollista kokeilevuutta uuden aiheen äärellä. Kuva-aineiston muotoutumiseen vaikuttivat myös muodostamani tehtävänannon avoimuus ja osallistujien vapaus valita omat ilmaisukeinonsa. Tämä johti rikkaaseen, mutta samalla heterogeeniseen aineistoon, joka vaati joustavaa ja tulkinnallista analyysitapaa.

Iltapiirustuskurssin jälkeen lähetin osallistujille anonyymin kyselylomakkeen, jonka avulla keräsin kirjallista aineistoa heidän kokemuksistaan ja ajatuksistaan epäonnistumisen käsittelystä kuvataiteen keinoin. Kyselyvastaukset täydensivät ja syvensivät kuva-aineiston tulkintaa, mutta eivät muodostaneet tutkimuksen ensisijaista aineistoa. Osallistujien kuvataideteosten kuvien käyttöön pro gradu -tutkielmassa hain erillisen luvan 18.9.2025 alkaen. Kuvien käyttö- ja julkaisulupa mahdollistaa kuva-analyysin läpinäkyvyyden ja tukee lukijan ymmärrystä teosten analyysi- ja tulkintaprosesseista. Lupa-anomuksessa tiedustelin myös erikseen lupaa käyttää osallistujien nimiä teoskuvien yhteydessä. Osa teosten tekijöistä esiintyy tutkielmassa anonyymeinä, kun taas osa on halunnut nimensä näkyviin teoskuvien liitteissä.

Oman taideproduktioni prosessi alkoi Taideproduktio-kurssin aloituksella syyskuussa 2025 tutustuesssa tulevaan taidenäyttelyn tilaan Galleria Valossa. Äänestyksen tuloksena Taideproduktion kurssin 2025–2026 yhteiseksi teemaksi valikoitui ”toisella puolella”. Pystyin yhdistämään pro gradu -tutkielmaani liittyvän taideproduktion osaksi kurssia, sillä sen aihe sopi hyvin kurssin teemaan. Taideproduktion teokseni nimesin ”Onnistumisen toisella puolella” -nimiseksi. Halusin taideproduktiossa tuoda esille havaintojeni synteesejä iltapiirustuskurssin ja etätaidepajan teoksista.

Pyrin luomaan jokaiseen teokseen havaintojen kokonaisuutta, jossa eri teosten keskeiset visuaaliset ja sisällölliset piirteet yhdistyvät, ja tuomaan samalla esille omaa ilmaisutapaani ja tulkinnallista näkökulmaani. Taideproduktioni toimii niin sanotusti visuaalisena tiivistelmänä siitä, millaisia kuvataideteoksia olen nähnyt iltapiirustuskurssilla ja etätaidepajassa. Tuon taideproduktion teoksissa omaa taiteellista ilmaisutapaa esille.

3.3 Taiteellinen ja taideperustainen tutkimus

Hyödynnän tutkimuksessani taiteellisen tutkimuksen strategiaa. Jokelan ja Huhmarniemen (2020) mukaan taiteellisen tutkimuksen keskeisenä tavoitteena on usein taiteellisen ilmaisun, työskentelytapojen tai menetelmien tietoinen ja tavoitteellinen kehittäminen. Tutkimuksen kohteena on tyypillisesti taiteilijatutkijan oma luova ja käytännöllinen prosessi, joka voi painottua esimerkiksi teknisiin ja materiaalisisiin kysymyksiin tai taiteelliseen ajatteluun ja ilmaisuun liittyviin näkökulmiin. Taiteellisen tutkimuksen rinnalla voidaan puhua myös tutkimukseen perustuvasta taiteesta, jossa taiteilijatutkijat käsittelevät taideproduktioissaan ja niihin liittyvissä kirjallisissa osioissa esimerkiksi yhteiskuntatieteellisiin tutkimusaiheisiin liittyviä ilmiöitä. Näihin lähestymistapoihin liittyy kuitenkin metodologisia ja teoreettisia haasteita. Taiteellinen tutkimus on usein vaikea määritellä sekä olemukseltaan että tiedonmuodostuksen kannalta. Erityisen haastavaa on tutkimusmenetelmien määrittely, koska taiteellinen tutkimus ei sijoitu selkeästi perinteisen tieteen eikä taiteen kenttään, vaan asettuu niiden väliin. (Jokela & Huhmarniemi, 2020, s. 40–41.)

Oman tutkimukseni taiteellinen ulottuvuus rakentuu ennen kaikkea siitä, että toimin tutkimusprosessissa samanaikaisesti taiteilijana, ohjaajana ja havainnoitsijana. Tuotin iltapiirustuskurssin rinnalla omia kuvataideteoksia käsitellen samaa epäonnistumisen teemaa kuin osallistujat. Tämä oma taiteellinen työskentely ei ollut tutkimuksen sivutuote, vaan tietoisesti reflektoitu menetelmällinen ratkaisu, jonka avulla tarkastelin ilmiötä sisältäpäin. Taiteellinen prosessini toimi välineenä, jonka kautta jäsensin osallistujien teoksissa esiintyviä visuaalisia ratkaisuja, affektiivisiä ulottuvuuksia ja kulttuurisesti jaettuina representaatioita epäonnistumisesta. Näin ollen tutkimukseni taiteellinen osuus ilmenee sekä omassa taideproduktiossani että siinä tavassa, jolla taiteellinen työskentely toimii tiedonmuodostuksen menetelmänä

Taidekokemuksen kuvaamisessa suurin haaste liittyy siihen, miten eletty kokemus voidaan ylipäättään sanoittaa. Taiteen yhteydessä tulee nopeasti näkyväksi, että koettua ei voi koskaan täysin pukea sanoiksi. Suuri osa taiteen kautta syntyvästä ymmärryksestä on sanatonta ja kehollista, eikä sitä voi purkaa täysin rationaalisen analyysin muotoon. Koska taiteellinen kokemus sijoittuu alueelle, jossa tieto ei ole helposti käsitteellistettävissä eikä jaettavissa, sitä ei aina pidetä “varsinaisena tietona”. Taiteellisessa tutkimuksessa keskeinen ja usein vaikea

tehtävä onkin löytää tasapaino sen välillä, mitä taiteen kautta ymmärretään ja mitä voidaan ilmaista käsitteellisesti. (Aura, 2021, s. 23.)

Taideperustainen tutkimus on lähestymistapa, jossa taiteellista työskentelyä hyödynnetään tutkimusaineiston keräämisessä ja analysoinnissa. Taiteen avulla voidaan tutkia kokemuksia, merkityksiä ja ilmiöitä, joita on vaikea tavoittaa pelkästään kielellisin menetelmin. Tutkimukseen osallistuvat henkilöt ovat usein aktiivisesti mukana taiteellisessa prosessissa. (Jokela & Huhmarniemi, s. 41–42, 2020.) Taideperustainen tutkimus pyrkii ilmaisemaan merkityksiä, joita pelkkä kielellinen viestintä ei tavoita. Sen arvo ei ole väitelauseissa todellisuudesta, vaan siinä, että se tekee monimutkaisia ja hienovaraisia vuorovaikutukset näkyviksi ja hahmotettaviksi. Näin se toimii heuristisena välineenä, joka syventää ja monipuolistaa ymmärrystämme maailmasta. Tutkimus ei tarjoa lopullisia totuuksia, vaan näkökulmia, joiden käyttökelpoisuus arvioidaan sen mukaan, miten ne auttavat ymmärtämään tarkasteltavia ilmiöitä. (Barone & Eisner, 2011, s. 19–21.)

Oman tutkimukseni taideperustainen ulottuvuus näkyy erityisesti siinä, että hyödynnän kuvataiteellista työskentelyä sekä osallistujien että oman taiteellisen toimintani kautta tutkimusaineiston tuottamisessa, analysoinnissa ja tulkinnassa. Tutkimuksessani taideperustainen lähestymistapa ilmenee kolmella tavalla. Ensinnäkin osallistujien tuottamat kuvataideteokset muodostavat keskeisen osan tutkimusaineistoa. Toiseksi toteutin iltapiirustuskurssin ja etätaidepajan siten, että taiteellinen tekeminen oli osallistujille tapa käsitellä ja tutkia epäonnistumisen teemaa omista lähtökohdistaan. Kolmanneksi oma taiteellinen työskentelyni toimi rinnakkaisena tutkimusvälineenä, jonka avulla reflektoin sekä osallistujien teoksia että yhteistä työskentelyprosessia. Tämä sijoittaa tutkimukseni taideperustaisen tutkimuksen piiriin: taide toimii sekä aineiston tuottamisen että ilmiön ymmärtämisen ja tulkinnan välineenä.

Taideperustainen tutkimus rakentuu laaja-alaiselle käsitykselle ihmisyydestä sekä ymmärrykselle siitä, että taiteellisten menetelmien ja toimintatapojen kautta voidaan tuottaa tutkimuksellista tietoa. Tutkimuksessa olennaista on visuaalisen prosessin sanallinen ja käsitteellinen avaaminen, koska taidekasvattaja-taiteilijan tutkimukselliset päämäärät ja niihin liittyvät merkitykset eivät ole vastaanottajalle ymmärrettäviä ilman kielellistä selittämistä. (Kallio, 2010, s. 15.)

Taideperustaista tutkimusta tehdään useilla eri aloilla, kuten kasvatustieteissä, yhteiskuntatieteissä ja hyvinvoinnin tutkimuksessa. Sen vahvuutena pidetään erityisesti kykyä tarkastella ei-kielellistä, aistillista ja kehoallista tietoa. Taideperustaisessa tutkimuksessa käytäntö ja teoria kulkevat rinnakkain, ja tutkimus painottaa usein osallisuutta, vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä. Yksinkertaisesti sanottuna taideperustainen tutkimus tarkoittaa sitä, että taidetta käytetään keinona ymmärtää ja tutkia ihmisten kokemuksia ja ilmiöitä. (Jokela & Huhmarniemi, s. 41–42, 2020.)

3.4 Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi

Tutkimukseni perustuu laadulliseen lähestymistapaan, jossa keskeistä on Lapin yliopiston opiskelijoiden tuottama kuvataideteosaineisto sekä siihen liittyvät kokemukset ja tulkinnat. Aineistoa tarkastelen merkitysten tasolla, ja tutkimukseni tavoitteena on ymmärtää, miten epäonnistumisen kokemukset ilmenevät visuaalisesti sekä millaisia tulkintoja niistä voidaan tehdä. Laadullinen lähestymistapa mahdollistaa ilmiön tarkastelun sen monimuotoisuudessa ilman pyrkimystä määrälliseen vertailuun tai numeraaliseen luokitteluun (Jyväskylän yliopisto, n.d., Määrällinen tutkimus; Juhila, n.d.).

Tutkimuksessani aineiston analyysi on ymmärretty prosessina, jossa kuvataideteokset ja kyselyvastaukset jäsennetään ja eritellään merkityksellisiksi kokonaisuuksiksi. Analyysi on alkanut aineiston toistuvasta tarkastelusta, jonka avulla olen muodostanut kokonais kuvan aineistosta, ja edennyt vähitellen kohti teemoittelua ja tulkintaa. Tavoitteena on ollut tavoittaa epäonnistumisen kokemusten visuaaliset ja sisällölliset merkitykset. (Anttila, 2005, s. 229, 279.)

Analyysiprosessi on toteutettu aineistolähtöisesti siten, että tulkinta on rakentunut Lapin yliopiston opiskelijoiden tuottaman kuvataideteosaineiston ja kyselyvastausten pohjalta. En ole lähtenyt liikkeelle valmiin teorian testaamisesta, vaan pyrkinyt muodostamaan ymmärrystä aineistosta nousevien merkitysten kautta (Juhila, n.d.). Tutkimusta on ohjannut taideperustainen ja fenomenologis-hermeneuttinen lähestymistapa, jossa keskeistä on ollut kokemusten ja niiden visuaalisten ilmentymien tulkinta (Anttila, 2005, s. 184, 276, 279).

Aineiston tulkinnassa olen hyödyntänyt semioottista kuva-analyysiä sekä sisällönanalyysiä, joiden avulla olen tarkastellut kuvataideteoksissa ja kyselyvastauksissa esiin nousevia

merkityksiä, aiheita ja ilmaisutapoja. Näiden menetelmien avulla olen jäsentänyt aineistoa siten, että epäonnistumisen kokemusten visuaaliset ja sisällölliset ulottuvuudet tulevat näkyviksi. (Kallinen ym., 2021.)

Sisällönanalyysissa keskeisenä vaiheena on ollut aineiston koodaus, jossa olen merkinnyt tutkimuskysymysten kannalta olennaisia sisältöjä. Aineistolähtöisesti koodaus on perustunut aineistosta nousevien merkitysten tunnistamiseen, ja analyysin edetessä olen verrannut aineiston osia toisiinsa yhtäläisyyksien ja erojen löytämiseksi. Tämän prosessin tavoitteena on ollut muodostaa selkeä ja tiivis tulkinta tutkittavasta ilmiöstä. (Kallinen ym., 2021.)

3.5 Tutkimuksen lähestymistapa ja tutkimusotteen kuvaus

Tutkimuksen lähestymistapa on fenomenologis-hermeneuttinen. Fenomenologinen näkökulma korostaa kokemuksellisuutta ja sitä, miten epäonnistuminen koetaan ja ilmaistaan taiteen kautta. Hermeneuttinen näkökulma puolestaan painottaa tulkintaa ja merkitysten rakentumista vuorovaikutuksessa aineiston, tutkijan ja teoreettisen viitekehyksen välillä. Fenomenologisessa tutkimuksessa tavoitteena on ymmärtää tutkittavan ilmiön merkitys sellaisena kuin se on koettu, ei selittää sitä ulkopuolisesti. Fenomenologisen tutkimuksen tulee tuoda esiin kokemukset juuri sellaisina kuin ne on koettu, ja sen kohteena ovat nimenomaan kokemukselliset ilmiöt, jotka hahmottuvat tutkittavien omissa kokemuksissa ja tietoisuudessa. (Wessman, 2023, s. 23–24.)

Hermeneutiikka tarkoittaa merkitysten tulkinnan oppia, eli sitä, miten tekstejä, merkkejä ja ilmiöitä ymmärretään ja tulkitaan (Koskinen, ym. 2000, s. 19). Hermeneuttisen analyysin tavoitteena on saavuttaa syvälinen ymmärrys tutkittavan ilmiön, kuten ihmisen toiminnan, taideteoksen tai tekstin merkityksistä. Ymmärrys rakentuu asteittain tulkintaprosessin kautta, jossa yksittäisten osien tarkastelu ja kokonaisuuden hahmottaminen vaikuttavat jatkuvasti toisiinsa. Tätä tulkinnan ja ymmärryksen vuorovaikutteista prosessia kuvataan hermeneuttisena kehänä, jossa aikaisemmat tulkinnat tarkentuvat ja laajenevat analyysin edetessä. (Jyväskylän yliopisto, n.d.)

Hermeneuttinen analyysi kytkeytyy usein muihin laadullisiin ja tulkinnallisiin tutkimusmenetelmiin, jotka painottavat kokemuksellisuutta ja merkitysten muodostumista.

Kun hermeneuttista lähestymistapaa yhdistetään fenomenologiseen ajatteluun, analyysiä voidaan kuvata fenomenologis-hermeneuttiseksi, jolloin huomio kohdistuu sekä elettyihin kokemuksiin että niiden tulkintaan. Lisäksi hermeneuttinen analyysi toimii monien eri tieteenalojen sisällöllisten ja muotoon liittyvien analyysien sekä aineistojen yksityiskohtaisen tarkastelun taustalla, tarjoten välineitä merkitysten syvälliseen ymmärtämiseen. (Jyväskylän yliopisto, n.d.)

Tässä tutkimuksessa fenomenologia auttaa tarkastelemaan, miten opiskelijoiden visuaalinen ilmaisu ja taidekokemukset kytkeytyvät heidän käsityksiinsä epäonnistumisesta ja millaisia merkityksiä niihin liitetään. Tutkimusote soveltuu hyvin taiteelliseen ja taideperustaiseen tutkimukseen, jossa merkitykset eivät ole ennalta annettuja, vaan ne rakentuvat analyysiprosessin aikana. Tutkija ei pyri objektiiviseen tai neutraaliin tulkintaan, vaan tiedostaa oman roolinsa osana tutkimusprosessia. Tutkijan oma taiteellinen työskentely ja havainnot ovat keskeinen osa tutkimuksen tietopohjaa ja tulkintaa. (Gröndahl, 2023.)

Semiotiikka ja formalismi muodostavat tutkimuksen teoreettisen ja metodologisen ytimen. Semiotiikka tarjoaa välineet kuvien merkitysten tarkasteluun, kun taas formalistinen taidekäsitys ohjaa analyysiä teosten visuaalisiin rakenteisiin ja esteettisiin ratkaisuihin (Vanttaja 2019, 45–47). Näiden lähestymistapojen yhdistäminen tukee tutkimuksen tavoitetta tarkastella epäonnistumista visuaalisena ilmiönä.

3.6 Tutkimuksen kuva-aineiston analyysin prosessi ja analyysiesimerkki

Tutkimukseni analyysi on aineistolähtöistä ja tulkinnallista. Toteutin kuva-aineiston analyysin semioottisella kuva-analyysimenetelmällä, johon sisältyy denotatiivinen vaihe eli mitä kuvataideteoksessa kirjaimellisesti nähdään ja konnotaatiovaihe eli monimerkityksellinen ja tulkinnallinen vaihe. Semioottisessa kuva-analyysissä analysoin myös kuvien ikonisen, indeksisen ja symbolisen tason. Muotion (2022) mukaan, kuvan sisällön analysointi muistuttaa paljon sanallisen tekstin tulkinnallista analyysiä. Aluksi tarkasteltava sisältö problematisoidaan, eli sen merkitykset ja ilmaisemat asiat kyseenalaistetaan. Tulkinta rakentuu tulkitsijan maailmankuvan, aiempien kokemusten ja ennakkoymmärryksen pohjalle kohteesta. (Muotio, 2022.)

Semioottinen kuva-analyysi mahdollistaa teosten visuaalisten rakenteiden että niiden merkityssisältöjen tarkastelun. Semioottinen kuva-analyysi tarjosi välineet opiskelijoiden kuvataideteoksissa esiintyvien merkkien, symbolien ja visuaalisten viittausten tulkintaan. Kuva-analyysissä tarkastelin, millaisia merkityksiä epäonnistumiselle rakennetaan kuvallisten merkkien kautta ja miten nämä merkitykset kytkeytyvät laajempiin kulttuurisiin käsityksiin epäonnistumisesta. Kuva-analyysi toimii tässä tutkimuksessa välineenä, jonka avulla kuvataideteoksista tarkastellaan sekä niiden sisältöjä että visuaalisia elementtejä, kuten värejä, muotoja ja sommittelua (Räsänen, 2008, s. 171; Muotio, 2022).

Analyysiprosessini eteni vaiheittain. Ensin kävin aineistoa läpi kokonaisuutena, minkä jälkeen tunnistin teoksista toistuvia visuaalisia elementtejä ja teemoja, jotka kirjasin ylös. Näistä muodostin alustavia ala- ja yläluokkia, joita tarkensin analyysin edetessä. Prosessin aikana palasin useaan otteeseen aineistoon ja tarkensin tulkintojani käymällä kirjaamiani teemoja ja aiheita läpi. Taideproduktioni toimii osana analyysia ja tulosten esittämistä. Maalasin taideteoksia, joissa yhdistyvät iltapiirustuskurssilla ja etätaidepajassa havaitut aiheet, tunnelmat ja visuaaliset ratkaisut. Yksittäisissä maalauksissa esiintyy useita aineistosta esille tulleita teemoja, joita tulkitsin ja syntetisoin oman taiteellisen näkemykseni kautta.

Alla olevassa Taulukko 1:ssä havainnollistan kuva-aineiston analyysiprosessia teoksen 1 (ks. kuva 1) avulla. Tämän esimerkin tarkoituksena on havainnollistaa analyysin etenemistä taulukossa 1. Yksittäisistä visuaalisista havainnoista muodostetaan tulkintoja, jotka ryhmitellään käsitteelliseksi luokiksi. Analyysi etenee vaiheittain denotatiivisista havainnoista konnotatiivisiin tulkintoihin, joiden pohjalta muodostetaan alaluokkia ja edelleen yläluokkia. Semioottisessa tarkastelussa denotaatio vastaa kuvan ikonista tasoa (mitä kuvassa nähdään), kun taas konnotaatio sisältää indeksisiä ja symbolisia merkityksiä (mitä havainnot viestivät ja merkitsevät).

Teoksessa 1 (ks. kuva 1) epäonnistumisen merkitys rakentuu useiden visuaalisten havaintojen kautta. Esimerkiksi epärealistinen ihonväritys havaitaan denotatiivisella tasolla kuvallisena poikkeamana. Konnotatiivisesti se viittaa normista poikkeamiseen ja identiteetin horjumiseen, mikä jäsentyy alaluokaksi identiteetin epävakaus ja edelleen yläluokaksi subjektin hajoaminen. Vastaavasti päällekkäiset viivat ja värikerrokset näyttäytyvät denotatiivisesti tekemisen jälkinä. Konnotatiivisella tasolla ne viittaavat toistoon, korjaamiseen ja epävarmuuteen, mikä jäsentyy alaluokaksi yrityksen jäljet ja edelleen yläluokaksi prosessuaalinen epäonnistuminen.

Teoksessa (ks. kuva 1) esiintyvän hahmon kasvojen epätasaisuudet ja rikkonainen pinta voidaan tulkita konnotatiivisesti haavoittuvuuden ja sisäisen kuormituksen merkkeinä, jolloin keho toimii tunnekokemuksen ilmaisun välineenä. Kirjava väripaletti puolestaan viittaa tunteiden hallinnan vaikeuteen, ja sivuprofiili sekä katsekontaktin puute rakentavat merkitystä vetäytymisestä ja etäisyydestä suhteessa katsojaan. Valkoinen tausta voidaan tulkita kontekstin puutteena, joka korostaa hahmon irrallisuutta.

Denotaatio	Konnotaatio	Alaluokka	Yläluokka
Epärealistinen ihonväritys	Normista poikkeaminen, identiteetin horjuminen	Identiteetin epävakaus	Subjektin hajoaminen
Päällekkäiset viivat ja värit	Korjaaminen, toisto, epävarmuus prosessissa	Yrityksen jäljet	Prosessuaalinen epäonnistuminen
Kasvojen epätasaisuudet	Haavoittuvuus, sisäinen kuormitus	Haavoittuvuus	Kehollinen ilmaisu
Kirjava väripaletti	Tunteiden hallinnan puute	Hallinnan puute	Emotionaalinen ristiriita
Sivuprofiili, katsekontaktin puute	Vetäytyminen, etäisyys katsojasta	Vetäytyminen	Suhde katsojaan

Valkoinen tausta	Kontekstin puute, irrallisuus	Tyhjyys	Rauhallisuus / Yksinäisyys
------------------	----------------------------------	---------	-------------------------------

Taulukko 1. Teoksen 1 (ks. kuva 1) kuva-analyysin taulukko.

Esittelen tämän kuva-analyysiesimerkin (ks. kuva 1 ja taulukko 1) lisäksi analyysiesimerkin, jossa vertailin teoksia 1–3 (ks. kuvat 1–3 ja taulukko 2) etsien niiden väliltä teemoja ja elementtejä, joista muodostuisi lopuksi epäonnistumista ilmentävät tekijät.

Taulukon 2 oikeanpuoleinen sarake sisältää denotaatiot eli konkreettiset havaittavat piirteet 1–3 kuvataideteoksista (ks. kuva 1–3). Näitä ovat esimerkiksi hahmojen vääristymät, epätarkat ääriviivat, päällekkäiset viivat, tummat taustat tai tietyt toistuvat värit. Näistä toistuvista havainnoista muodostetaan kolme alaluokkaa. Alaluokat kokoavat yksittäiset visuaaliset piirteet merkityksellisiksi kokonaisuuksiksi. Ne eivät ole vielä varsinainen päätulkinta, vaan analyyttisiä väliportaita, ne nimeävät, millaisia ilmiöitä denotatiiviset havainnot yhdessä rakentavat. Kun nämä kolme alaluokkaa tarkastellaan suhteessa toisiinsa, ne muodostavat yhteisen yläluokan eli konnotaation ”epäonnistuminen subjektin horjumisena ja paineistumisena”.

Ensimmäinen alaluokka rakentuu ihmishahmon esittämisen tavasta. Kuvissa hahmo tai kasvot ovat tunnistettavissa, mutta eivät eheässä muodossa. Vääristymät, epätarkat ääriviivat ja epärealistiset ihonsävyt rikkovat realistisen ja hallitun muotokuvan konventiota. Lisäksi hahmo saattaa olla osittain peittynyt, painunut tai sulautumassa taustaansa, ja katse suuntautuu pois katsojasta tai alaspäin. Yksittäisinä havaintoina nämä ovat muodollisia ratkaisuja. Yhdessä ne kuitenkin rakentavat vaikutelman minuuden horjumisesta. Subjekti ei näyttäydy vahvana ja yhtenäisenä, vaan haavoittuvana ja hajanaisena. Fragmentoituminen toimii visuaalisena merkinä siitä, että epäonnistuminen koskettaa subjektin identiteettiä ja kokemusta itsestä.

Toinen alaluokka liittyy tekemisen jälkiin ja kuvan materiaalisuuteen. Epätasaiset ja päällekkäiset viivat, kerroksellinen väripinta, luonnosmainen vaikutelma sekä korjaamisen ja toistamisen jäljet viittaavat prosessiin, joka on jäänyt näkyviin. Materiaalin raskas tai kulunut käsittely ja vaikutelma yliyrittämisestä ilman harmonista lopputulosta korostavat tätä keskeneräisyyttä. Denotatiivisella tasolla kyse on viivan laadusta, värikerroksista ja pinnan käsittelystä. Tulkinnallisella tasolla nämä elementit rakentavat epäonnistumisen prosessina,

jatkuvana yrityksenä, joka ei johda tasapainoiseen lopputulokseen. Epäonnistuminen ei näyttäytyä yksittäisenä virheenä, vaan pitkittyneenä kamppailuna ja yrityksen sekä uupumisen kehänä.

Kolmas alaluokka koskee värien ja tilan käyttöä. Punaisen ja oranssin toistuminen voidaan liittää kriisiin, paineeseen ja kipuun, kun taas sininen viittaa suruun, ahdistukseen ja vetäytymiseen. Tumma tai tyhjä tausta, hahmoa rajaavat muodot, painavat värimassat sekä tilallinen ahtaus luovat vaikutelman puristuksesta ja eristyneisyydestä. Yksittäisinä havaintoina nämä ovat värivalintoja ja sommitteluratkaisuja. Yhdessä ne rakentavat emotionaalisesti latautuneen tilan, jossa subjekti näyttäytyy paineen alaisena. Epäonnistuminen ei ole vain sisäinen tunne, vaan se saa tilallisen ja visuaalisen muodon.

Kun nämä kolme alaluokkaa yhdistetään, ne muodostavat kokonaismerkityksen eli epäonnistuminen subjektin horjumisena ja paineistumisena (konnotaatio kuvista 1–3). Fragmentoituminen osoittaa minuuden eheyden murtumista, keskeneräisyys tuo esiin jatkuvan, ratkaisemattoman prosessin ja emotionaalinen paine ja eristyneisyys kehystävät kokemuksen tilallisesti ja värillisesti. Taulukko 2 osoittaa, miten konkreettisista visuaalisista havainnoista edetään kohti tulkintaa. Epäonnistuminen ei kuvissa ilmene yksittäisenä tekona, vaan kokonaisvaltaisena tilana, jossa subjekti horjuu paineen alla, menettää hetkellisesti hallinnan tunnettaan ja vetäytyy.

Konnotaatio kuvista 1–3	Alaluokat	Denotaatio teoksista 1–3
Epäonnistuminen subjektin horjumisena ja paineistumisena	1. Subjektin fragmentoituminen ja haavoittuvuus	- Ihmishahmo tai kasvot tunnistettavissa, mutta eivät eheässä muodossa - Vääristymät, epätarkat ääriviivat - Epärealistinen ihonväritys - Hahmo osittain peittynyt, painunut tai katoamassa taustaan - Katse suunnattu pois katsojasta, alaspäin tai peittynyt
	2. Keskeneräisyys ja prosessuaalinen epäonnistuminen	- Epätasaiset ja päällekkäiset viivat - Kerroksellinen väripinta - Luonnosmainen vaikutelma - Korjaamisen ja toistamisen jäljet - Materiaalin raskas tai kulunut käsittely
	3. Emotionaalinen paine ja eristyneisyys	- Punaisen ja oranssin toistuminen - Sinisen toistuminen - Tumma tai tyhjä tausta - Hahmoa rajaavat muodot - Painavat värimassat - Tilallinen ahtaus

Taulukko 2. Teosten 1–3 (ks. kuvat 1–3) denotaatiosta konnotaatioon esimerkki.

Edellä esitellyllä tavalla vertailin lopulta kaikkia kuva-aineistoni kuvataideteoksia (kuvat 1–26), jonka avulla sain koottua yhteen toistuvat aiheet ja teemat alla olevaan taulukkoon 3. Tämän jälkeen pystyin muodostamaan konnotaation kuvataideteosten denotaatioista, jonka jälkeen pystyin kiteyttämään ilmiöksi, joka yhdistää tiettyjä kuvataideteoksia luoden pääkategorian.

Pääkategoria	Konnotaatiot kuvissa	Denotaatio ja kuvat
Epäonnistuminen minuuden eheyden ja kehollisen toimijuuden horjumisena	Minuuden eheys murtuu ja toimijuus heikkenee. Kehollinen ilmaisu viittaa kuormitukseen, häpeään ja emotionaaliseen ylikuormitukseen.	Kumartunut asento (2, 16, 17, 24), kädet pään ympärillä tai kasvoilla (2, 17, 18, 24), alaspäin suuntautunut katse (3, 24), tyhjä katse (5, 6, 9) fragmentoituneet kasvot (9–12, 20), kasvojen tai hahmon osittainen sulautuminen taustaan (2, 3, 6, 9, 10), epärealistinen ihonväritys (1), voimakkaat punaiset sävyt (2, 3, 19, 20, 22) tummat sävyt (1–3, 5, 7, 8, 11, 13, 16, 17, 20–24), ja katkonainen viivankäyttö (16, 17).
Epäonnistuminen prosessina ja keskeneräisyytenä.	Epäonnistuminen näyttäytyy jatkuvana prosessina eikä lopullisena tilana. Teokset viittaavat toistuvaan yrittämiseen	Keskeneräinen tai avoimeksi jätetty pinta tai tausta (1, 4, 6–8, 9, 10, 14, 15–18, 25), luonnosviivat (1, 4, 8, 9, 10, 14, 15), päällekkäiset ja korjaavat viivat (1, 3, 8–10), jäljen tai muodon toisto (5, 7, 9–11, 12, 13, 16, 20, 23), ruudukkomaiset rakenteet (9, 11), halkeilevat pinnat (13), paksu ja raskas maalin tekstuuri (13), pahvimateriaalin epätasaiset reunat (26), näkyvät liitokset (11, 12, 26), vinoilta ja kevyiltä vaikuttavat tukirakenteet (26), käsityömainen rakenne (11, 12, 26), rakenteellinen epävakaas (11, 12, 26).
Epäonnistuminen relationaalisena, normatiivisena ja affektiivis-eksistentiaalisena kokemuksena	Epäonnistuminen näyttäytyy sosiaalisena ja eksistentiaalisena kokemuksena, johon liittyy eristäytyminen, kohtaamattomuus, lamaantumisen sekä ajan pysähtyneisyyden kokemus.	Katsekontaktin puute (1, 2, 3, 5, 6, 9, 11, 12, 18, 20, 22, 24, 25), sivuprofililit (1, 4, 18, 20), hahmojen etäisyys toisistaan (16, 17), tyhjät tai laajat tilat (7, 8, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 25), kasvojen sulautuminen taustaan (3, 6, 9, 10), staattiset tai liikkumattomat asennot (1, 4, 5, 6, 9, 10, 14, 15, 19, 21, 22, 24, 25, 26), paikallaan olevat esineet (22, 25, 26), valokuovat (13, 24, 25), ajaton tai määrittelemätön ympäristö (13, 20, 21, 23, 24), kaavamainen hahmo (15, 18), vääristynyt muoto (11, 12, 14, 20), yksittäinen pieni hahmo (19, 21, 26), laatikkomainen rakenne (26), rajattu tila (4, 26), pahvimateriaalin hauras ja tilapäinen vaikutelma (26), piiloutunut hahmo (26), vetäytyminen tilan sisälle (26).

Taulukko 3. Kuvataideteosten denotaatioista konnotaatioon ja pääkategoriaan. Kuvat 1–26.

Taulukossa 4 esittelen kosteen kyselyaineiston vastausten keskeisestä sisällöstä, jotka muodostavat ala- ja yläluokat. Kyselyaineiston tulokset tulevat esille tarkemmin tutkielman tulosluvussa.

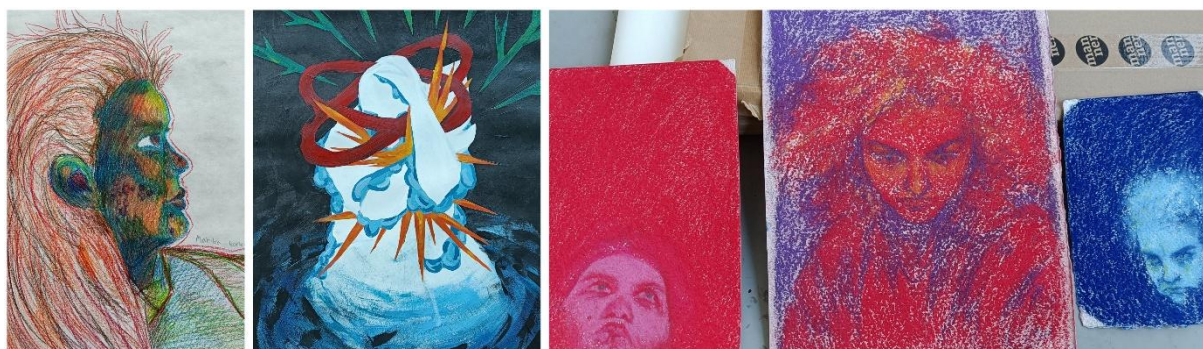
Epäonnistumisen visuaaliset ja kokemukselliset ulottuvuudet (yläluokka)	Epäonnistumisen ilmenemisen osa-alueet (alaluokka)	Vastausten keskeinen sisältö	Kyselyn kysymys - numerot	Vastaus-numerot
Henkilökohtaisuus, yhteisö ja tunteet	Henkilökohtaiset kokemukset ja tunteet	Aihe yhdistyi omiin kokemuksiin, herätti tunteita, oli hallittavissa taiteellisesti	2, 6, 7	1–11
	Yksinäisyys vs. yhteisö	Työskentely yksin oli joillekin helpompaa, mutta yhteisön tuki ja keskustelu auttoivat	12	1–11
	Häpeän ja negatiivisuuden tunnistaminen	Joillekin aihe liittyi häpeään tai negatiivisiin tunteisiin, jotka muutettiin luovaksi prosessiksi	2	2, 9
Luovuus	Uudet näkökulmat ja mielikuviutus	Aihe herätti kiinnostusta ja inspiraatiota, mahdollisti abstrahoinnin ja mielikuvituksen käytön	2, 3, 6, 7	1, 3–11
	Monipuoliset ideat	Halu kokeilla erilaisia tekniikoita ja teemoja; aihe koettiin laajaksi	14	1–11

	Alkuhaaste ja epävarmuus	Aihe tuntui aluksi uhkaavalta tai hämmentävältä, mutta työskentely vapautti luovuutta	6	1, 5, 6, 9, 11
Prosessi, ympäristö ja vuorovaikutus	Ateljeetila, työskentely ja tuki	Toteutus onnistui pääosin, yhteinen tila aluksi haastava; rauha tukivat keskittymistä	4, 6, 12	1–11
Epäonnistuminen ja sen käsittely	Positiivinen ja rakentava käsitteleminen	Mahdollisuus käsitellä aihetta rakentavasti, vapauttavasti ja filosofisesti	2, 6, 14	5–8, 11

Taulukko 4. Kyselyaineiston kooste. Yläluokat, alaluokat, keskeinen sisältö, kysymysnumerot ja vastausnumerot 1-11.

4 EPÄONNISTUMINEN ILMENTYY MINUUDEN EHEYDEN JA KEHOLLISEN TOIMIJUUDEN HORJUMISENA

Tulokset osoittavat, että epäonnistuminen ilmenee opiskelijoiden kuvataideteoksissa ennen kaikkea minuuden eheyden murtumisena ja kehollisen toimijuuden horjumisena. Teoksissa toistuvat kumartuneet, sulkeutuneet ja itseään suojaavat asennot (ks. kuvat 2, 16, 17, 24), jotka viittaavat kuormitukseen, häpeään ja sisäiseen paineeseen. Kädet kasvoilla tai pään ympärillä (ks. kuvat 2, 17, 18, 24) rakentavat vaikutelman emotionaalisesta ylikuormituksesta, ja alaspäin suunnatut tai tyhjät katseet (ks. kuvat 3, 5, 6, 9, 24) korostavat vetäytymistä ja riittämättömyyden tunnetta. Kehollinen toimijuus näyttäytyy heikentyneenä: hahmot eivät kannu itseään, vaan painuvat kuormituksen alle. Tämä vastaa Salosen (2019) näkemystä siitä, että epäonnistuminen sisältää kokemuksen siitä, ettei toiminta etene suunnitellusti ja hallinta horjuu.

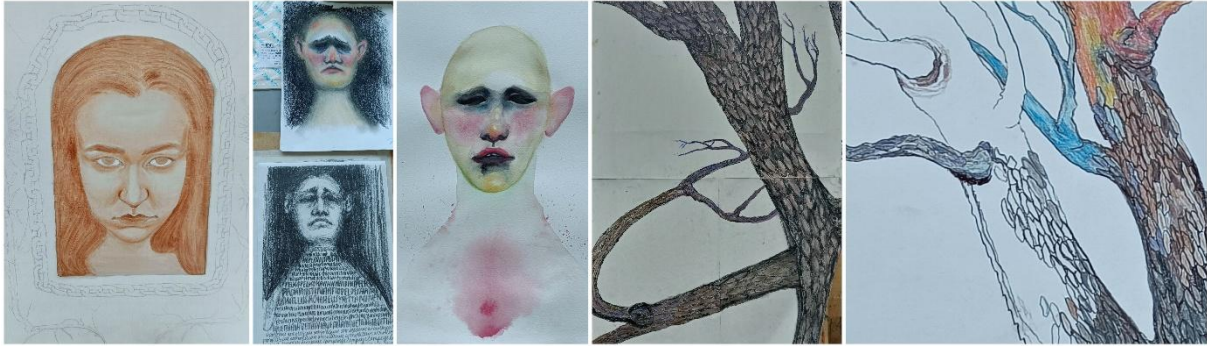
Kuva 1

Kuva 2

Kuva 3

Minuuden eheys rikkoutuu erityisesti kasvojen ja hahmojen fragmentoitumisessa (ks. kuvat 9–12, 20). Osittainen sulautuminen taustaan (ks. kuvat 2, 3, 6, 9, 10) ja epärealistinen ihonväritys (ks. kuva 1) etäännyttävät subjektin tunnistettavasta identiteetistä. Pehmeät, sulavat ja epätarkat kasvonpiirteet (ks. kuva 20) korostavat identiteetin liukenemista ja sisäistä kuormitusta. Fragmentoituminen toimii visuaalisena metaforana minuuden hajoamisesta: aiemmin eheä kokonaisuus pirstoutuu erillisiksi osiksi, kuten Kokkinen ja Lahelma (2023) kuvaavat.

Tuovisen (2016) mukaan kokemus rakentuu näkyvän ja näkymättömän vuorovaikutuksessa, mikä näkyy teoksissa siten, että kaikki sisäiset merkitykset eivät ole suoraan luettavissa, mutta heijastuvat hajonneisiin muotoihin ja epävakaaseen sommitteluun.

Kuva 4

Kuva 5

Kuva 6

Kuva 7

Kuva 8

Tilallinen sulkeutuneisuus vahvistaa tulkintaa minuuden ja toimijuuden horjumisesta. Hahmot sijoittuvat staattisiin, sulkeutuneisiin tai etenemättömiin tiloihin (ks. kuvat 19, 21, 22, 23, 24), mikä luo vaikutelman pysähtyneisyydestä ja sisäisestä lamaantumisesta. Spiraalimaiset ja sumuiset tilat (ks. kuvat 21, 23) rakentavat kokemusta, jossa eteneminen on estynyt ja toimijuus kaventunut. Ruudukot ja apuviivat (ks. kuvat 9, 10) viittaavat yritykseen palauttaa järjestys ja hallinta, mutta ne eivät johda eheyteen, vaan korostavat keskeneräisyyttä ja epävarmuutta.

Sisäinen dialogi ja syyllistävä puhe tulevat näkyviksi teoksissa, joissa luonnosmaisuus, epäsymmetria ja rikkoutuneet symbolit viittaavat minuuden jäsentymättömyyteen (ks. kuvat 4, 8, 18, 25). Puhekuplissa näkyvä kriittinen sisäinen ääni (ks. kuva 25) tekee epäonnistumisen kokemuksesta konkreettisen ja ulkoistetun. Rankasen (2019) mukaan vaikeat tunteet voivat taiteellisessa työskentelyssä joko pysäyttää prosessin tai johtaa oivalluksiin; opiskelijoiden teoksissa nämä tunteet ovat läsnä visuaalisina ratkaisuuina, jotka tekevät kokemuksesta käsiteltävän.

Kuva 9

Kuva 10

Kuva 11

Kuva 12

Kuva 13

Kyselyaineisto tukee visuaalista tulkintaa minuuden hauraudesta ja toimijuuden horjumisesta. Opiskelijat liittivät epäonnistumisen teeman vahvasti omiin kokemuksiinsa ja tunteisiinsa (ks. liite 4, kysymys 6, vastausnumerot 1–3, 5–7, 10, 11), mikä näkyy myös taulukon 4 yläluokassa *Henkilökohtaisuus ja tunteet* (kysymykset 2, 6, 7). Vastauksissa korostuivat häpeä, epävarmuus ja riittämättömyys, mutta samalla opiskelijat kuvasivat säätelevänsä ilmaisun henkilökohtaisuutta taiteellisin keinoin (ks. liite 2, kysymys 3, vastausnumerot 5, 6, 11). Tämä vastaa teoksissa näkyvää fragmentoitumista, epätarkkuutta ja kehollista vetäytymistä: henkilökohtainen kokemus on läsnä, mutta se muuntuu visuaaliseksi ja osittain peiteltyksi muodoksi.

Taideteosten aiheet nousivat pääosin omasta elämästä, vaikka osa opiskelijoista hyödynsi myös mielikuvitusta (ks. liite 5, kysymys 7, vastausnumerot 1, 2, 4–8, 10, 11). Näin visuaalinen ilmaisu mahdollisti omien kokemusten käsittelyn hallitusti ja etäännytetysti. Alaluokka *Yksinäisyys vs. yhteisö* osoittaa, että osa opiskelijoista koki yksin työskentelyn helpottavan vaikeiden tunteiden käsittelyä, kun taas toiset hyödynsivät yhteisön tukea (kysymys 12). Tämä heijastuu teoksissa hahmojen vetäytyneisyytenä ja sisäisen maailman korostumisena.

Luokka *Luovuus ja näkökulmat* puolestaan osoittaa, että epäonnistumisen teema herätti uusia näkökulmia ja mielikuvitusta (kysymykset 2, 3, 6, 7), mikä näkyy abstrakteina muotoina, epätodellisina väreinä ja fragmentoitumisena. Pinto (2017) korostaa, että epäonnistuminen voi paljastaa todellisuuden puolia, jotka ovat normaalisti näkymättömissä – juuri tällaisia uusia näkökulmia opiskelijat kuvasivat löytäneensä.

Taulukon 4 luokka *Epäonnistuminen ja sen käsittely* osoittaa, että aiheen käsittely koettiin sekä vapauttavana että haastavana: siihen liittyi häpeää ja negatiivisia tunteita, mutta myös rakentavia oivalluksia (kysymykset 2, 6, 14). Tämä vastaa teoksissa näkyvää minuuden eheyden ja toimijuuden horjumista. Liimataisen (2018) mukaan virhe ei ole vain tekninen poikkeama, vaan merkityksellinen kokemus, joka rakentuu yksilön tulkinnan kautta – juuri näin opiskelijat näyttävät käsittelevän epäonnistumista kuvallisesti. Kuitunen (2018) selittää, että epäonnistumisen voimakas kokemuksellisuus liittyy psykologisiin mekanismeihin, mikä näkyy teoksissa kehollisena vetäytymisenä, jännittyneinä asentoina ja identiteetin horjumisena.

Yhdessä kuva-aineisto ja kyselytulokset osoittavat, että epäonnistuminen ei näyttäydy yksittäisenä virheenä, vaan kokemuksena, jossa minuus ja kehollinen toimijuus horjuvat. Teoksissa näkyvät hajonneet muodot, epävakaat rakenteet ja kehollinen vetäytyminen tekevät

näkyväksi sen, miten epäonnistuminen koetaan sisäisesti ja miten se muuntuu visuaaliseksi ilmaisuksi. Opiskelijoiden kuvalliset ratkaisut heijastavat kokemusta minuuden hauraudesta ja toimijuuden kaventumisesta – juuri siitä, miten epäonnistuminen ilmenee kehollisena ja identiteettiä horjuttavana tilana.

5 EPÄONNISTUMINEN ILMENEE PROSESSINA JA KESKENERÄISYYTENÄ

Tulokset osoittavat, että epäonnistuminen ilmenee opiskelijoiden kuvataideteoksissa ennen kaikkea prosessina ja keskeneräisyytenä, ei yksittäisenä virheenä tai lopullisena tilana. Teoksissa epäonnistuminen rakentuu kehollisen kuormituksen, visuaalisten metaforien ja materiaalistien ratkaisujen kautta kokemukseksi, jossa eheä tai ”oikeanlainen” lopputulos jää jatkuvasti tavoittamatta. Epäonnistuminen näyttäytyy näin jatkuvana neuvotteluna, jossa tekijä, materiaali ja visuaalinen ilmaisu muotoutuvat prosessin aikana.

Kehollinen kuormitus näkyy kumartuneina ja painuneina asentoina (ks. kuvat 2, 16, 17, 24), alaspäin suuntautuvina tai tyhjinä katseina (ks. kuvat 3, 5, 6, 9, 24) sekä suojaavina eleinä, kuten käsien asettamisena pään tai kasvojen ympärille (ks. kuvat 2, 17, 18, 24). Nämä eleet viittaavat sisäiseen paineeseen, joka ei ratkea hetkessä vaan jatkuu ja muuntuu työskentelyn aikana. Hahmojen osittainen sulautuminen taustaan (ks. kuvat 2, 3, 6, 9, 10) ja kasvojen fragmentoituminen (ks. kuvat 9–12, 20) korostavat identiteetin haurauden prosessinomaisuutta: minuus ei ole pysyvä, vaan jatkuvasti muotoutuva ja ajoittain hajoava.

Kuva 14

Kuva 15

Kuva 16

Kuva 17

Prosessinomaisuus näkyy erityisesti keskeneräisyyden estetiikkana. Avoimeksi jätetyt pinnat ja taustat (ks. kuvat 1, 4, 6–8, 9, 10, 14, 15–18, 25), luonnosviivat (ks. kuvat 1, 4, 8, 9, 10, 14, 15) sekä päällekkäiset ja korjaavat viivat (ks. kuvat 1, 3, 8–10) rakentavat vaikutelman jatkuvasta muotoutumisesta. Toistuvat muodot ja jäljet (ks. kuvat 5, 7, 9–11, 12, 13, 16, 20, 23) viittaavat toistuvaan yrittämiseen, jossa lopputulos ei koskaan täysin asetu. Ruudukkomaiset rakenteet (ks. kuvat 9, 11), halkeilevat pinnat (ks. kuva 13), raskas maalin tekstuuri (ks. kuva 13), pahvimateriaalin epätasaiset reunat (ks. kuva 26), näkyvät liitokset (ks. kuvat 11, 12, 26) sekä

vinoilta ja kevyiltä vaikuttavat tukirakenteet (ks. kuva 26) korostavat rakenteellista epävakautta ja prosessin kerroksellisuutta. Teokset eivät pyri valmiiseen, suljettuun muotoon, vaan näyttävät työskentelyn jäljet ja sen, miten ratkaisut syntyvät vaiheittain.

Kuva-aineisto tukee käsitystä taiteellisesta työskentelystä kehollisen ajattelun muotona. Taiteellinen prosessi ei etene lineaarisesti, vaan sisältää kokeiluja, taukoja, epäonnistumisia ja paluuta aiempiin ratkaisuihin. Niiniskorven (2009) mukaan kuvataide on tapa ajatella visuaalisesti, jolloin teos muotoutuu prosessin aikana ja merkitykset syntyvät vähitellen. Abstrahointi – havaintojen pelkistäminen ja muokkaaminen (Tuimala, n.d.) – toimii keinona tuoda esiin epäonnistumisen kaltaisia abstrakteja kokemuksia, jotka eivät ole suoraan esitettävissä. Visuaaliset metaforat, kuten raskaat viivat, vääristyneet muodot ja epävakaat rakenteet, tekevät näkyväksi epävarmuuden ja hallinnan menettämisen tunteita. Tämä vastaa Zsigmondin (2016) ja Salmisen (2025) havaintoja siitä, että vaikeita kokemuksia voidaan ilmaista visuaalisten ristiriitojen ja symboliikan avulla.

Keskeneräisyys ja korjaamisen jäljet osoittavat, että epäonnistuminen ei ole pelkästään kielteinen lopputulos, vaan luovan prosessin olennainen osa. Laineen (2016) ja Kuitusen (2018) mukaan virheiden hyväksyminen mahdollistaa uuden ajattelun ja kokeilun. Tämä näkyy aineistossa siinä, että opiskelijat palaavat jälkiin, muokkaavat, korjaavat ja jatkavat – ilman varmuutta lopputuloksesta. Madgwickin (2020) mukaan luova prosessi sisältää väistämättä epävarmuutta ja epäilyksiä, mutta juuri nämä vaikeudet voivat vahvistaa luovuutta ja ohjata kohti uusia ratkaisuja.

Prosessinomaisuus näkyy aineistossa erityisesti keskeneräisyyden estetiikkana. Avoimeksi jätetyt pinnat ja taustat (ks. kuvat 1, 4, 6–10, 14, 15–18, 25), luonnosviivat (ks. kuvat 1, 4, 8–10, 14, 15) sekä päällekkäiset ja korjaavat viivat (ks. kuvat 1, 3, 8–10) korostavat tekemisen jatkuvaa muotoutumista. Jäljen ja muodon toisto (ks. kuvat 5, 7, 9–13, 16, 20, 23) rakentaa vaikutelman toistuvasta yrittämisestä ja työskentelyn jatkumisesta. Myös ruudukkomaiset rakenteet (ks. kuvat 9, 11), halkeilevat pinnat ja raskas maalin tekstuuri (ks. kuva 13) sekä näkyvät liitokset ja käsityömainen rakenne (ks. kuvat 11, 12, 26) tuovat esiin rakenteellista epävarmuutta. Epävakaas konkretisoituu vinoissa ja kevyiltä vaikuttavissa tukirakenteissa sekä pahvimateriaalin epätasaisissa reunoissa (ks. kuva 26).

Keskeneräisyys ja korjaamisen jäljet osoittavat, että epäonnistuminen ei näyttäydy pelkästään kielteisenä lopputuloksena, vaan luovan prosessin olennaisena osana. Laineen (2016) ja Kuitusen (2018) mukaan virheiden hyväksyminen mahdollistaa uuden ajattelun ja kokeilun, mikä näkyy aineistossa opiskelijoiden tavassa palata jälkiin, muokata, korjata ja jatkaa

työskentelyä ilman varmuutta lopputuloksesta. Madgwickin (2020) mukaan luova prosessi sisältää väistämättä epävarmuutta ja epäröintiä, mutta juuri nämä vaikeudet voivat vahvistaa luovuutta ja ohjata kohti uusia ratkaisuja.

Kyselyaineisto vahvistaa tulkintaa epäonnistumisesta muuttuvana ja keskeneräisenä prosessina. Taulukossa 4 näkyy, että opiskelijat kokivat epäonnistumisen aluksi tunnepitoisena ja epävarmana, mutta työskentelyn edetessä kokemus muuttui: hämmennys ja epäröinti vaihtuivat oivalluksiksi, kokeilevaksi toiminnaksi ja luovaksi etenemiseksi. Opiskelijat kuvasivat epäonnistumisen henkilökohtaiseksi ja tunteita herättäväksi, mutta samalla taiteellisesti hallittavissa olevaksi kokemukseksi. He kokivat voivansa muuntaa epäonnistumisen visuaalisiksi ratkaisuiksi, jotka auttoivat käsittelemään vaikeita tunteita ja jatkamaan työskentelyä. Taulukon 4 mukaan epäonnistumisen teema avasi myös uusia näkökulmia ja vapautti luovuutta, ja keskeneräisyys koettiin luonnolliseksi osaksi taiteellista prosessia.

Yhdessä kuva-aineisto ja kyselytulokset osoittavat, että epäonnistuminen ei näyttäydy lopullisena tilana, vaan jatkuvana prosessina, jossa keskeneräisyys, muutos ja uudelleen suuntaaminen ovat keskeisiä kokemuksen rakentajia. Opiskelijoiden teokset ja kokemukset osoittavat, että epäonnistuminen toimii luovan työskentelyn moottorina – tilana, jossa merkitykset muotoutuvat, hajoavat ja rakentuvat uudelleen.

6 EPÄONNISTUMINEN ILMENEE RELATIONAALISENA, NORMATIIVISENA JA AFFEKTIVIS-EKSISTENTIAALISENA KOKEMUKSENA

Tulokset osoittavat, että epäonnistuminen ilmenee opiskelijoiden kuvataideteoksissa moniulotteisena kokemuksena, joka rakentuu relationaalisesti suhteessa toisiin ihmisiin, normatiivisesti suhteessa odotuksiin ja affektiivis-eksistentiaalisesti kehollisina tuntemuksina, jotka muovaavat subjektin paikkaa maailmassa. Epäonnistuminen ei näyttäydy pelkästään yksilön sisäisenä tunteena, vaan kokemuksena, joka syntyy vuorovaikutuksessa, arvioinnissa, näkyväksi tulemisen vaikeudessa ja suhteessa kulttuurisiin ihanteisiin. Relationaalisen näkökulman mukaan identiteetti ja toimijuus rakentuvat aina suhteissa (Kuusela, 2025), ja teoksissa epäonnistuminen ilmenee juuri näiden suhteiden häiriintymisenä – tilanteina, joissa yhteys toisiin, itseen tai ympäristöön katkeaa tai jää vajaaksi.

Kuva-aineistossa relationaalinen ulottuvuus näkyy erityisesti katsekontaktin puutteena (ks. kuvat 1, 2, 3, 5, 6, 9, 11, 12, 18, 20, 22, 24, 25) ja sivuprofiileina (ks. kuvat 1, 4, 18, 20), jotka viittaavat vetäytymiseen ja emotionaaliseen suojautumiseen. Katseen välttely ja kehon kääntyminen pois tilanteesta rakentavat vaikutelman siitä, että subjekti ei koe tulevansa nähdyksi tai hyväksytyksi. Hahmojen välinen etäisyys (ks. kuvat 16, 17) ja kasvojen sulautuminen taustaan (ks. kuvat 3, 6, 9, 10) korostavat kokemusta yhteyden puuttumisesta ja sosiaalisesta näkymättömyydestä. Tämä heijastaa Kuitusen (2018) kuvaamaa häpeän ja riittämättömyyden kokemusta, joka syntyy tilanteissa, joissa yksilö kokee poikkeavansa odotetusta tai hyväksytystä toiminnasta.

Kuva 18

Kuva 19

Kuva 20

Kuva 21

Kuva 22

Kuva 23

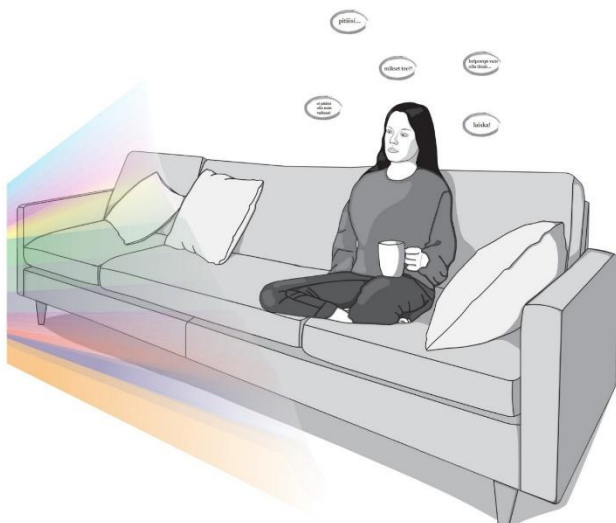

Kuva 24

Tilalliset ratkaisut vahvistavat epäonnistumisen normatiivista ja eksistentiaalista ulottuvuutta. Tyhjät ja laajat tilat (ks. kuvat 7, 8, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 25) luovat vaikutelman irrallisuudesta ja yksinäisyydestä. Pieni hahmo suuressa tilassa (ks. kuvat 19, 21, 26) tekee näkyväksi kokemuksen omasta mitättömyydestä ja siitä, että oma paikka suhteessa maailmaan horjuu. Rajatut tilat, laatikkomaiset rakenteet ja pahvimateriaalin hauraus (ks. kuva 26) korostavat suojautumisen tarvetta, mutta samalla niiden tilapäisyys tekee näkyväksi suojan epävarmuuden. Piiloutuminen ja vetäytyminen tilan sisälle (ks. kuva 26) ilmentävät affektiivista tarvetta suojella itseä tilanteessa, jossa sosiaalinen arviointi tuntuu ylivoimaiselta.

Affektiivinen eksistentiaalisuus näkyy staattisissa ja liikkumattomissa asennoissa (ks. kuvat 1, 4, 5, 6, 9, 10, 14, 15, 19, 21, 22, 24, 25, 26) sekä ajattomissa ja määrittelemättömissä ympäristöissä (ks. kuvat 13, 20, 21, 23, 24). Kehon pysähtyneisyys heijastaa tunteiden jähmettymistä: epäonnistuminen tuntuu tilalta, jossa liike ei ole mahdollista ja jossa keho kantaa painoa, jota se ei pysty purkamaan. Tällainen pysähtyneisyys rakentaa kokemuksen ajallisesta venymisestä – epäonnistuminen ei ole hetkellinen tunne, vaan jatkuva, vaikeasti hahmotettava olotila.

Kuvakohtaiset ratkaisut syventävät tätä kokonaisuutta. Kuvassa 1 sivuprofiili ja kerroksellinen väritys rakentavat sosiaalista etäisyyttä ja levottomuutta. Kuvassa 2 punainen silmukka ja käsien painuminen päätä vasten ilmentävät ulkoisten odotusten sisäistämistä. Kuvassa 3 kasvojen sulautuminen taustaan ja kumartunut keho kuvaavat näkyväksi tulemisen vaikeutta. Kuvassa 5 raskaat ilmeet ja tekstimassan hajoaminen viittaavat kommunikaation epäonnistumiseen. Kuvissa 11–12 vääristyneet muodot ja sotkeutuvat langat kuvaavat yhteyden rakentumisen vaikeutta.

Kuva 25

Kuva 26

Kuvassa 18 rikkoutuneet sydämet ja hahmojen välinen etäisyys kuvaavat epäonnistunutta yhteyttä, ja kuvassa 20 abstrahoitu profiili ja tumma tausta viittaavat vetäytymiseen ja eksistentiaaliseen yksinäisyyteen. Kuvassa 24 kasvojen peittäminen ja kyyristyminen heijastavat sisäistettyä epäonnistumista, ja kuvassa 25 syyllistävät puhekuplat kuvaavat sisäistettyä normatiivista painetta. Kuvassa 26 pieni hahmo epävakaassa rakenteessa konkretisoi haavoittuvuutta ja tilallista suojautumista.

Kyselyaineisto tukee tätä tulkintaa osoittamalla, että epäonnistuminen koettiin samanaikaisesti yksilöllisenä ja yhteisöllisenä prosessina. Osa opiskelijoista koki yksin työskentelyn turvallisenä ja helpottavana tapana käsitellä vaikeita tunteita (ks. liite 6, kysymys 12, vastausnumerot 1, 4–7, 10, 11), kun taas toiset korostivat yhteisön tuen, keskustelun ja jaetun kokemuksen merkitystä (ks. liite 3, kysymys 4, vastausnumerot 2, 7, 11; ks. liite 6, kysymys 12, vastausnumerot 3, 8). Tämä kaksijakoisuus – vetäytyminen ja yhteyden tarve – heijastaa samaa relationaalista jännitettä, joka näkyy myös kuvissa hahmojen tilallisena etäisyytenä, katseen välttelynä ja sisäänpäin kääntyneisyytenä.

Kyselyvastauksissa korostuivat lisäksi häpeän, negatiivisuuden, riittämättömyyden ja arvioiduksi tulemisen kokemukset (ks. liite 1, kysymys 2, vastausnumerot 2, 9), mikä osoittaa, että epäonnistuminen kytkeytyy vahvasti sosiaalisiin normeihin ja odotuksiin. Näin epäonnistuminen näyttäytyy relationaalisena ilmiönä, joka rakentuu vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja kulttuuristen merkitysjärjestelmien kanssa. Tämä vastaa visuaalisessa

aineistossa näkyviä ratkaisuja: hahmojen vetäytymistä, tilallista erillisyyttä ja fragmentoituneita muotoja, jotka heijastavat sosiaalisen arvioinnin paineita.

Samalla opiskelijat kuvasivat, että epäonnistumisen käsittely avasi tilaa luovuudelle, uusille näkökulmille ja kokeilulle. Epäonnistuminen koettiin henkilökohtaisena ja tunteita herättävänä, mutta myös taiteellisesti hallittavissa olevana prosessina, jossa vaikeat tunteet voitiin muuntaa visuaalisiksi ratkaisuuksi. Tämä liike – häpeästä ja epävarmuudesta kohti kokeilua, oivalluksia ja toimijuutta – heijastaa samaa jännitettä, joka näkyy teoksissa epävakaiden rakenteiden, avoimien pintojen ja keskeneräisyyden estetiikan kautta.

Näin kuva-aineisto ja kyselytulokset yhdessä osoittavat, että epäonnistuminen ilmenee relationaalisena, normatiivisena ja affektiivis-eksistentiaalisena kokemuksena, joka rakentuu sekä sisäisen tunnekokemuksen että sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta. Opiskelijoiden kuvaukset yksinäisyydestä, yhteisön merkityksestä, häpeästä ja luovuudesta heijastavat samaa moniulotteista ilmiötä, joka teoksissa ilmenee katseen puutteena, tilallisena vetäytymisenä, pysähtyneisyytenä ja identiteetin hämärtymisinä. Epäonnistuminen ei ole vain yksilön sisäinen tila, vaan suhteissa syntyvä ja kehollisesti tuntuva kokemus, joka muotoutuu ajassa ja näkyy sekä kuvissa että opiskelijoiden omissa kertomuksissa.

7 TULOSTEN SYNTETISOINTI TAIDEPRODUKTION AVULLA

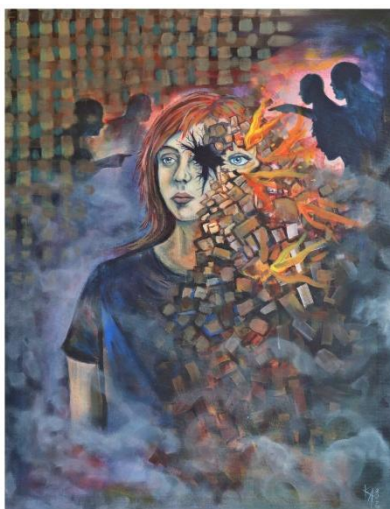
Taideproduktion teokset 1–6 (ks. kuvat 29–34) muodostavat kokonaisuuden, jossa epäonnistuminen näyttäytyy moniulotteisena, kehollisena ja relationaalisena kokemuksena. Teokset eivät ainoastaan havainnollista kuva- ja kyselyaineiston tuloksia, vaan myös syventävät niitä tekemällä näkyväksi sen, mikä aineistossa oli sanallistettu mutta ei vielä kehollistettu. Taiteellinen prosessi toimi välineenä, jonka avulla aineistosta esiin nousseet teemat – vetäytyminen, kohtaamattomuus, häpeä, normatiivinen paine, pysähtyneisyys ja minuuden horjuminen – muuttuivat visuaalisiksi ja tilallisiksi muodoiksi. Tämä on linjassa aiemman tutkimuksen kanssa, jossa on korostettu, että abstrakteja ja vaikeasti sanoitettavia kokemuksia voidaan ilmaista visuaalisesti metaforien, symboliikan ja kehollisten eleiden kautta (Zsigmond, 2016; Salminen, 2025; Seppänen, 2001).

Epäonnistumisen ilmentäminen kuvataiteen keinoin ei ole laajasti tutkittu aihe, mutta sitä sivuavia lähestymistapoja löytyy useista konteksteista. Laineen (2016) autoetnografinen opinnäytetyö osoittaa, että epäonnistumisen tunteet voivat rakentua osaksi taiteellista prosessia ja jopa avata uusia suuntia, kun niitä tarkastellaan kehollisesti ja visuaalisesti. Salmisen (2025) opinnäytetyö loppuunpalamisen visuaalisista metaforista puolestaan osoittaa, että abstrakteja tunnekokemuksia voidaan kuvata visuaalisin elementein, ristiriitaisin muodoilla ja metaforisin ratkaisuin. Vaikka Salminen tarkastelee burnoutia, hänen lähestymistapansa tarjoaa relevantin viitekehyksen myös epäonnistumisen visuaalisen ilmentymisen tarkasteluun. Zsigmondin (2016) tutkimus puolestaan osoittaa, että epäonnistuminen ilmenee visuaalisesti toistuvasti katkeavina, epävakaina ja alas suuntautuvina muotoina – havainto, joka resonoi vahvasti taideproduktion teosten kanssa.

Taideproduktion tekeminen oli perusteltua juuri siksi, että kuva- ja kyselyaineiston perusteella epäonnistuminen rakentui relationaalisissa jännitteissä ja normatiivisissa paineissa, mutta myös kehollisina ja affektiivisina tuntemuksina, joita oli vaikea tavoittaa pelkän sanallisen analyysin avulla. Aineistossa korostuivat katsekontaktin puute, etäisyys, kohtaamattomuus, arvioinnin pelko, riittämättömyyden tunne ja sisäinen kuormitus. Taideproduktioni tarjosi keinon koota nämä teemat yhteen ja muuttaa ne visuaalisiksi intensiteeteiksi, jotka tekevät näkyväksi sen, mikä aineistossa oli hajanaista.

Kuva 29

Kuva 30

Kuva 31

Taideproduktioni teoksissa (ks. kuvat 29–34) relationaaliset havainnot muuntuivat sivuprofiileiksi, vetäytyneiksi asennoiksi ja tilalliseksi erillisyydeksi. Normatiiviset teemat näkyivät sidoksina, puristavina muotoina ja kontrolloivina rakenteina, jotka heijastivat sosiaalista painetta ja arvioivaa katsetta. Affektiivis-eksistentiaaliset teemat ilmenivät sumuisina tiloina, halkeamina, tavoittamattomina valonlähteinä ja pysähtyneinä kehoina. Näin teokset toimivat tulosten visuaalisena kiteytyksenä: ne kokoavat yhteen sen, mikä aineistossa oli sanallistettu, ja antavat sille kehoallisen ja tilallisen muodon.

Taiteellinen prosessi tuotti kuitenkin myös uusia havaintoja, joita ei olisi ollut mahdollista tavoittaa pelkän sanallisen analyysin kautta. Ensinnäkin teoksissa korostui epäonnistumisen kerrostuneisuus: kokemus ei näyttäytynyt äkillisenä romahduksena, vaan hitaasti rakentuvana jännitteenä, joka muovaa kehoa ja toimijuutta ajan kuluessa. Tämä vahvisti käsitystä epäonnistumisesta prosessina, ei tapahtumana – tulos, joka oli jo aineistossa läsnä, mutta joka tuli taiteellisessa työskentelyssä erityisen selväksi. Toiseksi tilallinen ulkopuolisuus korostui voimakkaammin kuin alkuperäisessä aineistossa. Tyhjät tilat, pienet hahmot ja rajatut rakenteet tekivät näkyväksi sen, miten epäonnistuminen koetaan suhteessa ympäristöön – ei vain suhteessa itseen tai toisiin. Tämä havainto täydensi Ylisen (2018) ja Rankasen (2019) näkemyksiä taiteen herättämisestä vaikeista tunteista ja niiden yhteydestä sosiaalisiin odotuksiin.

Kolmanneksi teoksissani korostui affektiivinen intensiteetti: värit, sumu, halkeamat ja jännitteiset muodot osoittivat, että epäonnistuminen on ennen kaikkea kehoallinen ja tunteissa resonoiva kokemus. Tämä vahvisti Salmisen (2025) ja Seppäsen (2001) ajatusta visuaalisten metaforien voimasta abstraktien tunnekokemusten ilmaisussa. Neljänneksi taideproduktio toi esiin toimijuuden haurauden: hahmot olivat usein juuri siinä pisteessä, jossa toimijuus on vielä

olemassa mutta heikkenee – tämä “välitila” ei ollut yhtä selvästi näkyvissä alkuperäisessä aineistossa. Viidenneksi teoksissa korostui hiljaisuus ja pysähtynyt ajallisuus: sumuiset tilat ja ajattomat ympäristöt loivat kokemuksen, jossa aika ei etene, mikä syvensi ymmärrystä epäonnistumisen eksistentiaalisesta ulottuvuudesta.

Kuva 32

Kuva 33

Kuva 34

Näiden havaintojen valossa on perusteltua pohtia, onko taideproduktion teosten yksityiskohtainen analyysi tarpeen. Koska teokset rakentuvat suoraan tulosten pohjalta, niiden tarkka erittely voi johtaa toistoon. Siksi taideproduktio toimii luontevimmin tulosten visuaalisena synteessinä, ei uutena erillisenä analyysinä. Taiteellinen prosessi ei tuottanut ristiriitaisia tuloksia, vaan vahvisti ja syvensi kuva- ja kyselyaineiston havaintoja. Se teki näkyväksi sen, mikä aineistossa oli hajanaista, ja antoi muodon kokemukselle, joka on luonteeltaan vaikeasti sanallistettavissa.

Taideproduktioni kokoo ja tiivistää tutkimuksen tulokset. Se avaa uuden tason ymmärrystä epäonnistumisesta ilmiönä, joka rakentuu suhteissa, normeissa ja affekteissa – ja joka ilmenee kehoillisina jännitteinä, tilallisina ratkaisuuina ja visuaalisina metaforina. Näin taideproduktio toimii tutkimuksen kolmantena ulottuvuutena: tulosten visuaalisena ja affektiivisena kiteytyksenä, joka syventää ymmärrystä epäonnistumisen moniulotteisesta luonteesta ja tuo esiin sellaisia vivahteita, joita ei olisi ollut mahdollista tavoittaa pelkän sanallisen analyysin avulla.

8 YHTEENVETO

Tutkimukseni perusteella epäonnistuminen ei ilmene kuvataideteoksissa suorina kuvauksina, vaan ennen kaikkea epäsuorina visuaalisina vihjeinä, jotka viittaavat sisäisiin kokemuksiin, jännitteisiin ja ristiriitoihin. Aineistossa toistuva havainto siitä, että *epäonnistuminen rakentuu teoksissa erityisesti fragmentoituneista muodoista, keskeneräisyydestä, epärealistisesta värinkäytöstä sekä hallinnan ja hajoamisen välisistä jännitteistä*, tiivistää hyvin sen, miten ilmiö rakentuu visuaalisesti. Tämä epäsuora ilmaisu toimii kaikkia tulosluvun pääkategorioita läpäisevänä rakenteena ja tekee näkyväksi epäonnistumisen keholliset, prosessinomaiset, relationaaliset ja affektiivis-eksistentiaaliset ulottuvuudet.

Tulosluvun 4 mukaisesti epäonnistuminen ilmenee ennen kaikkea minuuden eheyden ja kehollisen toimijuuden horjumisena. Teoksissa tämä näkyy kumartuneina asentoina, sisäänpäin kääntyneinä kehoina, kasvojen peittymisenä ja fragmentoituneina muotoina, jotka viittaavat minuuden säröihin ja toimijuuden heikkenemiseen. Tulosluvun 5 mukaisesti epäonnistuminen ilmenee myös prosessina ja keskeneräisyytenä, mikä näkyy toistossa, korjaamisessa, materiaalin avoimuudessa ja visuaalisessa epävakaudessa. Tulosluvun 6 mukaisesti epäonnistuminen rakentuu lisäksi sosiaalisena ja affektiivis-eksistentiaalisena ilmiönä, joka syntyy suhteessa muihin ihmisiin, normeihin ja arviointiin. Tämä näkyy teoksissa katsekontaktin puutteena, eristäytymisenä, tilallisena etäisyytenä ja näkyväksi tulemisen jännitteinä.

Taideproduktion teoksissa (ks. kuvat 29–34) nämä ulottuvuudet kiteytyvät punertaviin ja tummiin sävyihin, viimeistelemättömiin yksityiskohtiin, vetäytyviin hahmoihin ja sumuisiin tiloihin. Hahmojen kumartuneet asennot, kasvojen lähellä olevat kädet ja katseen välttely heijastavat sisäistä painetta ja sosiaalista arviointia. Teoksissa esiintyvät valokuovat ja sumu rakentavat kokemusta tavoittamattomuudesta ja ajallisesta pysähtyneisyydestä. Taideproduktio ei siis ainoastaan havainnollistanut tuloksia, vaan syvensi niitä kehollistamalla aineistosta esiin nousseet teemat ja tuomalla näkyväksi epäonnistumisen kerrostuneisuuden, tilallisen ulkopuolisuuden ja affektiivisen intensiteetin.

Tutkimukseni luotettavuutta vahvistaa se, että aineisto on monipuolinen ja koostuu sekä kuvataiteellisista teoksista että kyselyvastauksista, mikä mahdollistaa ilmiön tarkastelun

useasta näkökulmasta. Analyysi nojaa myös aiempaan teoreettiseen tutkimukseen, mikä jäsentää havaintoja laajempaan kontekstiin ja tukee tulkintojen perusteltavuutta. Luotettavuutta kuitenkin heikentää tutkimuksen tulkinnallinen luonne: visuaalisten, kehollisten ja sosiaalisten merkitysten analyysi perustuu väistämättä omaan tulkintaani, eikä ilmiö ole objektiivisesti mitattavissa. Lisäksi kyselyvastauksissa on mahdollista, että opiskelijat ovat jäsentäneet kokemuksiaan jälkikäteen selkeämmiksi kuin ne työskentelyhetkellä olivat.

Tulosten yleistettävyys on rajallista, sillä aineisto ei edusta kaikkia kuvataiteilijoita, opiskelijoita tai luovan työskentelyn tilanteita. Tuloksia ei voida sellaisenaan yleistää laajasti, mutta ne ovat siirrettävissä samankaltaisiin taidekasvatukseen, kuvallisen ilmaisun ja luovan työn konteksteihin. Yleistettävyys koskee ennen kaikkea ilmiön rakenteellisia ja teoreettisia piirteitä – kuten epäonnistumisen epäsuoraa visuaalista ilmenemistä, kehollista kokemuksellisuutta ja sosiaalista sekä affektiivista rakentumista – ei yksittäisten havaintojen suoraa toistettavuutta eri tilanteissa.

Aiheen tutkimista olisi mielekästä jatkaa useilla tavoilla. Eri ikäryhmien, koulutusasteiden ja taiteenalojen vertailu voisi avata uusia näkökulmia epäonnistumisen ilmenemismuotoihin ja niiden visuaalisiin rakenteisiin. Pitkittäistutkimus toisi esiin, miten epäonnistumisen kokemus muuttuu ajan kuluessa ja työskentelyn eri vaiheissa, mikä syventäisi ymmärrystä sen prosessinomaisuudesta. Vertaileva tutkimus eri taidemuotojen välillä – kuten videotaide, performanssi tai digitaalinen taide – voisi paljastaa, miten materiaalisuus ja ilmaisu vaikuttavat epäonnistumisen kokemiseen ja sen visuaaliseen ilmentämiseen. Lisäksi laadullisten menetelmien, kuten haastattelujen ja työpäiväkirjojen, yhdistäminen visuaaliseen analyysiin voisi tuoda esiin kokemuksen subjektiivisia vivahteita. Erityisen kiinnostavaa olisi tarkastella, miten materiaalit, työskentely-ympäristöt ja sosiaalinen vuorovaikutus muokkaavat epäonnistumisen visuaalista rakentumista kuvataiteellisessa työskentelyssä.

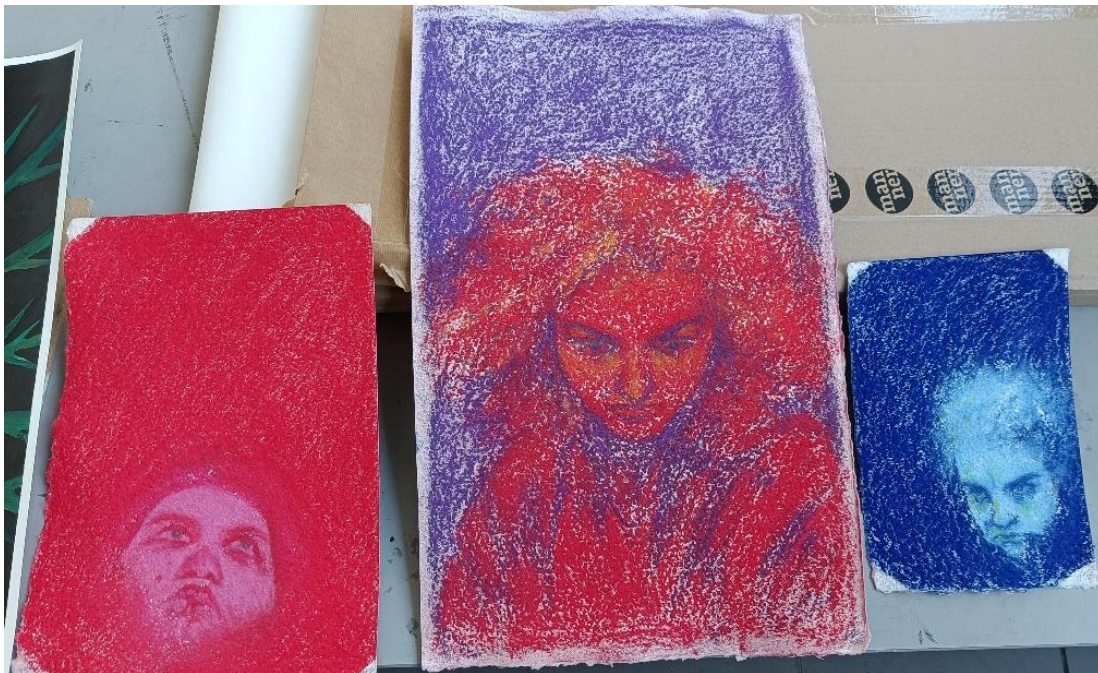
KUVAT

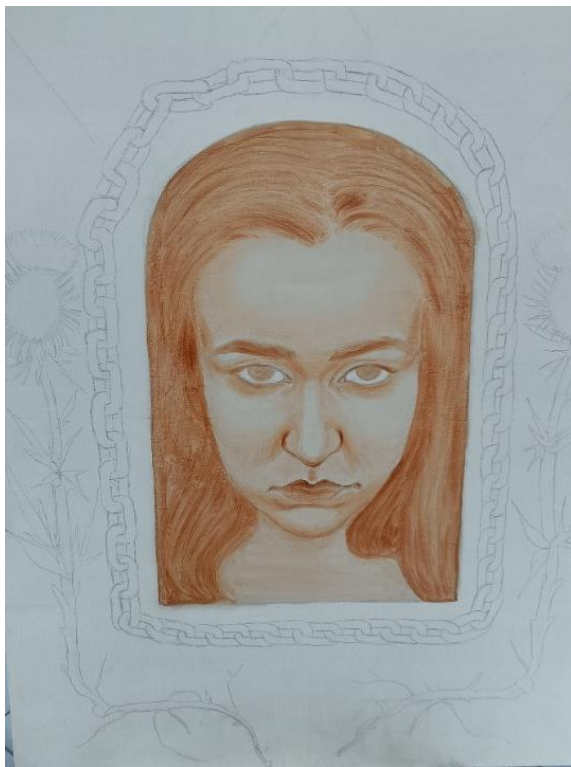
Kuva 1. Iltapiirustuskurssi.
Marika Korkeasaari 2025.

Kuva 2. Iltapiirustuskurssi. Marika
Korkeasaari 2025.

Kuva 3. Iltapiirustuskurssi.
Nea Heikkilä. 2025.

Kuva 4. Iltapiirustuskurssi.

Iines Mannerkorpi. 2025.

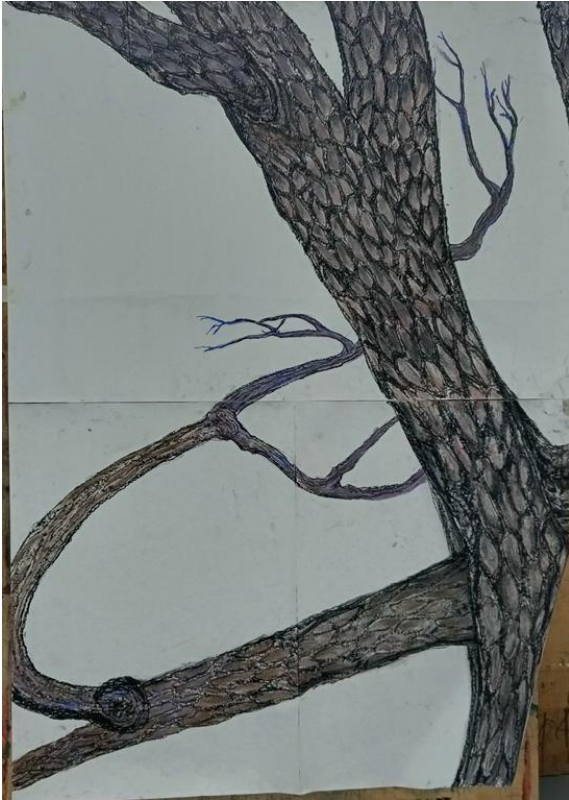
Kuva 6. Iltapiirustuskurssi.

Iines Mannerkorpi. 2025.

Kuva 5. Iltapiirustuskurssi.

Iines Mannerkorpi. 2025.

Kuva 7. Iltapiirustuskurssi. Shweta Mistry. 2025.

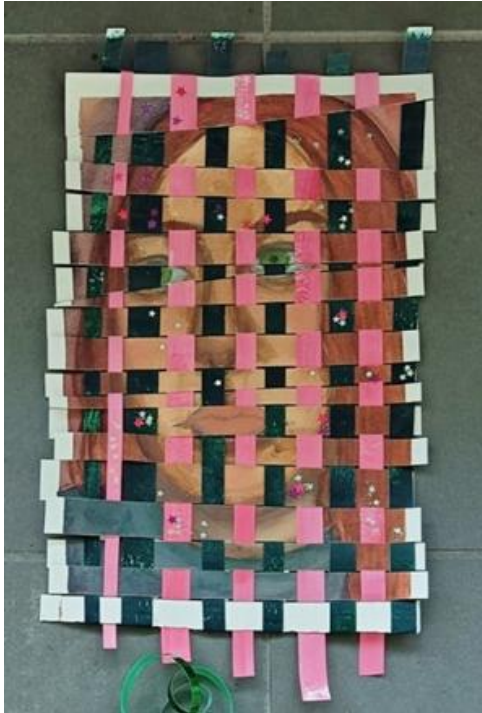
Kuva 8. Iltapiirustuskurssi.
Shweta Mistry. 2025.

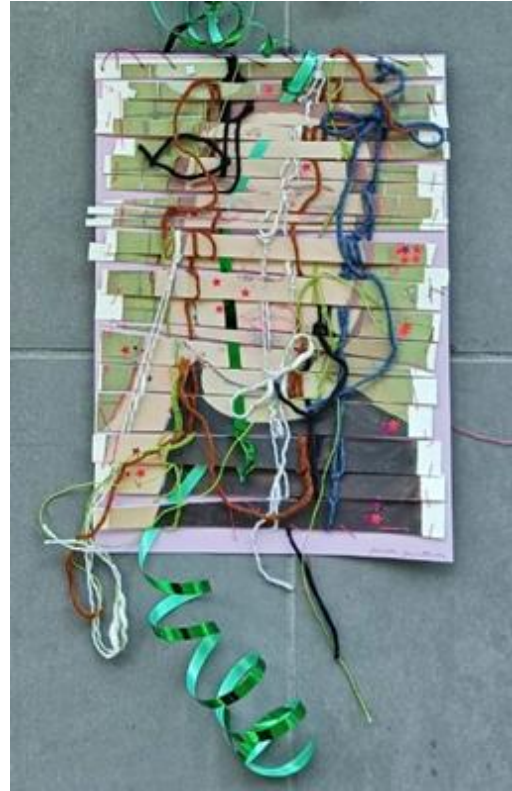
Kuva 9. Iltapiirustuskurssi.
Jenna Juntura. 2025.

Kuva 10. Iltapiirustuskurssi
Jenna Juntura, 2025.

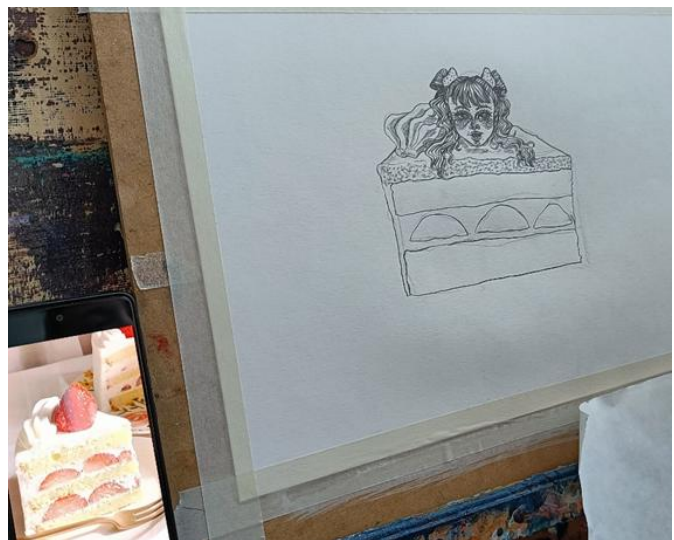
Kuva 11. Iltapiirustuskurssi.
Jenna Juntura. 2025.

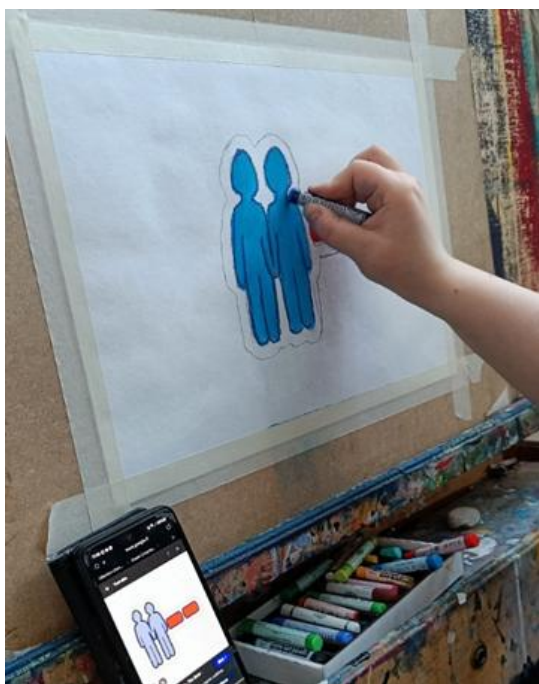
Kuva 12. Iltapiirustuskurssi. Jenna Juntura.
2025.

Kuva 13. Iltapiirustuskurssi. Anonyymi.
2025.

Kuva 14. Iltapiirustuskurssi.
Ronja Takkunen. 2025.

Kuva 15. Iltapiirustuskurssi. Ronja Takkunen. 2025.

Kuva 16. Iltapiirustuskurssi. Anonyymi. 2025.

Kuva 17. Iltapiirustuskurssi. Anonyymi. 2025.

Kuva 18. Iltapiirustuskurssi. Anonyymi. 2025.

Kuva 19. Etätaidepaja. Helena Hillo. 2025.

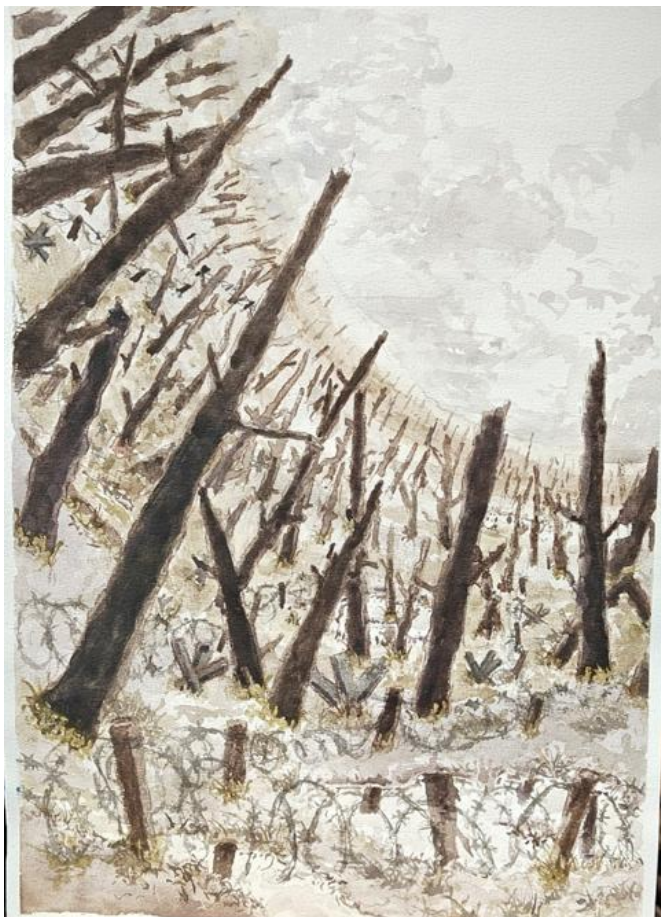
Kuva 20. Etätaidepaja. Anonyymi. 2025.

Kuva 21. Etätaidepaja. Miia Koivulampi. 2025.

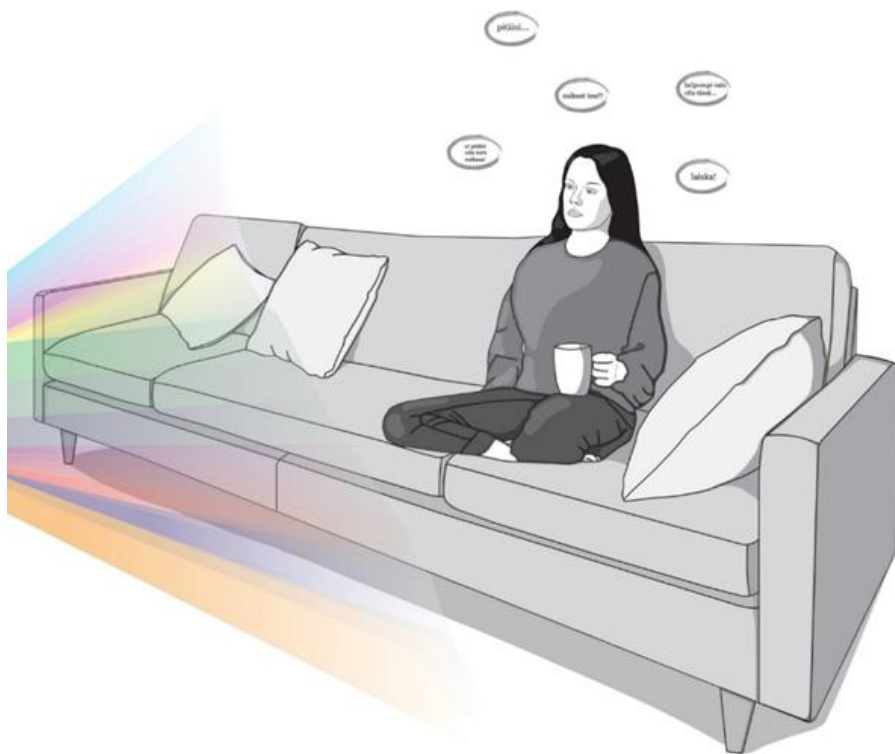
Kuva 22. Etätaidepaja. Pihla Turunen. 2025.

Kuva 23. Etätaidepaja. Olavi Jussi. 2025.

Kuva 24. Etätaidepaja. Pinja Iivonen.
2025

Kuva 25. Etätaidepaja. Anonyymi. 2025.

Kuva 26. Etätaidepaja.
Anonyymi. 2025.

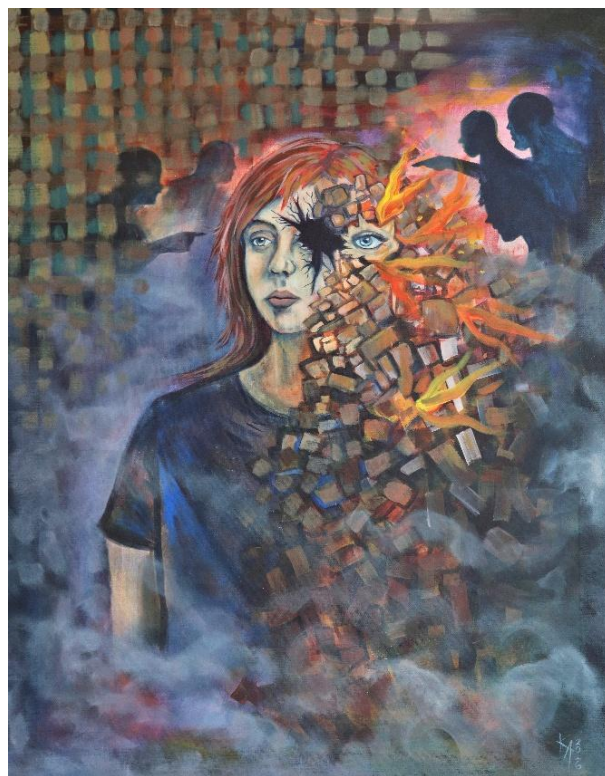
Kuva 27. Iltapiirustuskurssin teoskokeilut. Karoliina Ahvenainen. 2025.

Kuva 28. Omat iltapiirustuskurssin teokset. Karoliina Ahvenainen. 2025.

Kuva 29. Taideproduktion teos 1. 2026.

Kuva 30. Taideproduktion teos 2. 2026.

Kuva 31. Taideproduktion teos 3. 2026.

Kuva 32. Taideproduktion teos 4. 2026.

Kuva 33. Taideproduktion teos 5. 2026.

Kuva 34. Taideproduktion teos 6. 2026.

LÄHTEET

Angelis, C. (2019). *Visuality and Memories: A Way of Seeing*. Home For Fiction. <https://blog.homeforfiction.com/2019/01/27/visuality-memories-way-seeing/>

Anagnou, S., Polani, D., & Salge, C. (2025). Normative Feeling: Socially Patterned Affective Mechanisms. Embedding cultural patterns into psychological dispositions. <https://arxiv.org/abs/2411.18037>

Antoni, O. (2026). My connection to Van Gogh's Starry Night. Meer. <https://www.meer.com/en/98770-my-connection-to-van-goghs-starry-night>

Anttila, E. (toim.). (2011). *Taiteen jälki: taidepedagogiikan polkuja ja risteyksiä*. Teatterikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-9765-64-5>

Anttila, E. (2022). Kehollinen käänne. Kehollinen oppiminen. <https://disco.teak.fi/anttila/kehollinen-kaanne/>

Anttila, P. (2005). *Ilmaisu, teos, tekeminen ja tutkiva toiminta*. Akatiimi.

Anttila, P. (n.d.). Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Metodix. <https://metodix.fi/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedon-hankinta/>

Arlande, A. (2013). *Taiteellisesta tutkimuksesta*.

Aura, L. K. (2021). "Jos saisin kosketuksen luovuuteeni". *Fenomenologistaiteellinen tutkimus yliopisto-opiskelijoiden matkanteosta ekspressiiviseen taideterapiaan pohjaavassa oppimisen ympäristössä*. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8838-8>

Barone, T. J., & Eisner, E. W. (2011). *Arts based research*. SAGE Publications.

EdvardMunch.org. (n.d.). Edvard Munch and his paintings. <https://www.edvardmunch.org/>

Eisner, E. W. (2003). The Arts and the Creation of Mind. *Language Arts*, 80(5), 340–344.
Elo, S., Kajula, O., Tohmola, A., & Kääriäinen, M. (2022). Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128987/78028>

ENGL-105 Digital Art Exhibition. (2026). *Sorrowing Old Man (At Eternity's Gate)*. <https://ourourkes.omeka.net/items/show/165>

Feldman, G., & Albarracín, D. (2017). Norm theory and the action-effect... <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0022103116301019>

Fikrlova, J., Cechova, L., Lebedova, T., Pycha, P., Sesulkova, A., Prochazka, J., & Vaculik, M. (2019). *Acta Psychologica*, 198. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2019.102873>

FridaKahlo.org. (n.d.). Frida Kahlo biography. <https://www.fridakahlo.org/frida-kahlo-biography.jsp>

Fuchs, T., & Koch, S. C. (2014). Embodied affectivity: On moving and being moved. *Frontiers in Psychology*, 5, 508.

Granö, P., Keskitalo, A., & Ronkainen, S. (toim.). (2013). Visuaalisen kokemus – johdatus moniaistiseen analyysiin. Lapin yliopistokustannus.

Groh, C. (n.d.). Melancholy in art of introspection. *Elysian Magazine*. <https://readelysian.com/melancholy-in-art-of-introspection/>

Gröndahl, L. (2023). Taiteella tutkiminen – mitä se tarkoittaa? <https://disco.teak.fi/taiteellinen-tutkimus/taiteella-tutkiminen-mita-se-tarκοittaa/>

Higgins, C. (2025). He said I sounded hysterical... *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/artanddesign/2025/mar/10/celia-paul-lucian-freud-friends-devastating-ybas>

Homayoun, S., & Henriksen, D. (2018). Creativity in Business Education... <https://doi.org/10.3390/joitmc4040055>

Jokela, T., & Huhmarniemi, M. (2020). Taideperustainen toimintatutkimus... <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020050424787>

Jomppanen, J. (2022). Onnistuminen ja epäonnistuminen kuvataidetunnilla. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/138662/JomppanenJuuli.pdf>

Juhila, K. (n.d.). Laadullinen tutkimus ja teoria. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullinen-tutkimus-ja-teoria/>

Jyväskylän yliopisto. (n.d.). Fenomenologinen tutkimus. <https://sites.app.jyu.fi/mehu/fi/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/fenomenologinen-tutkimus>

Jyväskylän yliopisto. (n.d.). Määrällinen tutkimus. <https://sites.app.jyu.fi/mehu/fi/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>

Kallinen, T., & Kinnunen, T. (2021). Etnografia. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus>

Kallio, M. (2010). Taideperustainen tutkimusparadigma... https://wiki.aalto.fi/download/attachments/70792355/4_2010kallio.pdf

Kilgore, W. (n.d.). Artful Anxiety. <https://wellbeings.org/artful-anxiety-10-artists-who-channel-stress-into-stunning-creations/>

Kokkinen, N., & Lahelma, A. M. (2023). Fragmentoituvan taidemaailman haasteita... <https://doi.org/10.23995/tht.137717>

Koskinen, V., Saariluoma, P., Onikki, T., Koskenniemi, K., Ranta, A., Veivo, H., ... Haaparanta, L. (2000). Merkillinen merkitys. Gaudeamus.

Kouvola kaupunki. (n.d.). Abstrakti taide. kouvola.fi/lukiokoulutus/vanhat-lukiokoulutuksen-sivut-taalla/kuusankosken-lukio/oppiaineet/kuvataide/kul/abstrakti-taide

Kuitunen, M., & Sutinen, M. (2018). Mahtava moka: Uskalla, opi ja menesty. Alma Talent.

Kumpuniemi, T. (2017). Eläinkuvien tuottamat merkitykset... <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/62946/Kumpuniemi.Tiina.pdf>

Kuusela, P. (2025). Ruotsalaisessa sosiaalipsykologiassa korostuu suhteisuuden tutkimusperinne. <https://blogs.uef.fi/suhteellista/2025/01/21/ruotsalaisessa-sosiaalipsykologiassa-korostuu-suhteisuuden-tutkimusperinne/>

Kuusela, S. (2017). Abstraktia luovuutta... https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/62822/Gradu_Kuusela_3_2017.pdf

Kuvistuubi. (2025). Värien symboliikka. https://www.kuvistuubi.fi/wp-content/uploads/2025/09/Varien_symboliikka-2.pdf

Kämäräinen, E., Huusko, T., Kuosmanen, R., Kujanen, K., Curti, F., Scovolo, A. d., & Fiorillo, M. (2005). Pinx: Maalaustaiteen mestareita. Näkyvän maailman palapeli. WSOY.

Laine, J. (2016). Koska pelkään epäonnistumista. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:aalto-201612226072>

Lehmuskallio, A. (n.d.). Visuaalisten aineistojen analyysi. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/teoreettis-metodologiset-viitekehukset/visuaalisten-aineistojen-analyysi/>

Lepistö, N. (2023). Kirjaa ei ole kansiin katsominen? <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023060552584>

Liikola, J. (2019). *Luovuus arkipäiväisenä jännitteenä – tutkimus kokonaisvaltaisesta ryhmän luovuudesta* (Väitöskirja). Maanpuolustuskorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-25-3073-1>

Liimatainen, R.-M. (2018). Epäonnistuminen suomalaisessa työelämässä. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018111617333>

Madgwick, M. (2020). Failure as an art form. <https://community.thriveglobal.com/failure-as-an-art-form/>

Materials for the Arts. (n.d.). Critique Resource: Elements of Art and Design. <https://www.materialsforthearts.org/wp-content/uploads/2020/06/Critique-Resource-Elements-of-Art-and-Design.pdf>

Moberg, K.-M. (2022). Taiteen tekeminen polkuna taiteilijan itseymmärrykseen. <https://taiteilijalehti.fi/taiteen-tekeminen-polkuna-taiteilijan-itseymmärrykseen?>

Muotio, L. (2022). Kuva-analyysi tutkimusmenetelmänä. <https://tiedejatutkimus.fi/fi/results/publication/0387025222>

Mustola, M., Mykkänen, J., Böök, M. L., & Kärjä, A.-V. (2015). Visuaaliset menetelmät lapsuuden- ja nuorisotutkimuksessa. <https://doi.org/10.57049/nts.291>

Niiniskorpi, S. (2009). Käsityksiä kuvataiteesta. Kuvataideopettaja taiteen tekijänä ja kokijana. Taideteollinen korkeakoulu. Taidekasvatuksen osasto <https://aaltoodoc.aalto.fi/server/api/core/bitstreams/144d24c7-9a78-4ae8-b0be-36d8ad89279c/content>

Palsa-museo. (n.d.). Kalervo Palsa. <http://www.palsamuseo.fi/kalervo-palsa/>

Parrinello, N., Napieralski, J., Gerlach, A. L., & Pohl, A. (2022). Embodied feelings... <https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2022.113904>

Pinto, P. (2017, December 29). *The dynamics and aesthetics of failure (an introduction)*. Medium. <https://medium.com/@pedro.pinto/the-dynamics-and-aesthetics-of-failure-an-introduction-a9208c0993fa>

Putaanvirran koulu. (2025). *Kuvataide*. Peda.net. <https://peda.net/pihtipudas/putaanvirrankoulu/oppiaineet/kuvataide>

Rankanen, M. (2016). *The visible spectrum: Participants' experiences of the process and impacts of art therapy*. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-6921-0>

Rankanen, M. (2019). Haasteita ja oivalluksiatutkimusperustaisia pohdintoja osallistujien kokemuksista taideterapeuttisista ryhmistä. <https://disco.teak.fi/yhteiso-ja-taide/2-2-haasteita-ja-oivalluksia-tutkimusperustaisia-pohdintoja-osallistujien-kokemuksista-taideterapeuttisista-ryhmista/>

Rinne, J., Kajander, A., & Haanpää, R. (2020). Affektit ja tunteet kulttuurien tutkimuksessa. <https://doi.org/10.31885/9789526850962>

Rusanen, S., Kuusela, M., Rintakorpi, K., & Torkki, K. (2014). Musta tuntuu punaiselta. Lasten keskus.

Räsänen, M., & Räsänen, M. (2008). Kuvakulttuurit ja integroiva taideopetus. Taideteollinen korkeakoulu.

Salminen, I., korkeakoulu, T. j. s., Vyas, R., Aalto-yliopisto, & University, A. (2025). *Visual Metaphors of Burnout*. <https://aaltodoc.aalto.fi/server/api/core/bitstreams/13913844-eb0f-4f12-ad9f-d26f29c9c3ed/content>

Salonen, G. (2019). Virhe ja vapaus. Aalto-yliopisto.

Saarijärvi, H. (2014). Kuvallinen markkinointiviestintä sosiaalisessa mediassa. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/95106/GRADU-1395761124.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Sawyer, R.-K. (2019). The role of failure in learning how to create in art and design. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2018.08.002>

Schmidt, M. F. H., & Rakoczy, H. (2024). Normativity. MIT Press. <https://doi.org/10.21428/e2759450.7e3ee15a>

Seppänen, J. (2001). Katseen voima. Vastapaino.

Suomi Sanakirja. (n.d.). Visuaalisuus. <https://www.suomisanakirja.fi/visuaalisuus>

Taideyliopisto. (n.d.). Taiteellinen tutkimus on akateemista tutkimusta. <https://www.uniarts.fi/artikkelit/puheenvuorot/taiteellinen-tutkimus-on-akateemista-tutkimusta/>

Taskinen, M. (2023). Mitä on luovuus? <https://marikataskinen.com/mita-on-luovuus/>

Tenhu, T. (2019). Taide mielessä – Mieli taiteessa. <https://urn.fi/URN:ISBN:9789526223483>

The Solomon R. Guggenheim Museum. (2026). The Aesthetics of Failure. <https://www.guggenheim.org/teaching-materials/maurizio-cattelan-all/the-aesthetics-of-failure>

Tuimala, T. (n.d.). Näköhavaintojen abstrahointi. <https://www.tuomastuimala.fi/post/n%C3%A4k%C3%B6havaintojen-abstrahointi>

Tuovinen, T. (2016). Taiteellinen työ ja visuaalinen ajattelu. <https://aaltodoc.aalto.fi/server/api/core/bitstreams/8a7d51fe-6a92-4953-8614-2895c562146d/content>

Töyssy, S., Vartiainen, L., & Viitanen, P. (2009). Kuvataide: Visuaalisen kulttuurin käsikirja. WSOY.

Valkola, J., & Musiikin tiedekunta. (2000). Taide ja visuaalisuus. https://jyu.finna.fi/Record/jyx.123456789_101784

Valtioneuvosto. (2023). Visuaalisuus tukee viestiä. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410829/visuaalisuus-tukee-viestia>

Vanttaja, S. (2019). Taiteellista tutkimusta uushenkisen kuvataiteen etiikasta. <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/64073/Vanttaja.Sanni.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Van Gogh Gallery. (n.d.). Elämäkerta. <https://vggallery.com/international/finnish/misc/bio.htm>

Van Gogh Museum. (n.d.). Vincent's final months. <https://www.vangoghmuseum.nl/en/art-and-stories/vincent-life-1853-1890/vincent-final-months>

Venkula, J. (2003). Taiteen välttämättömyydestä. Kirjapaja.

Vogel, T. (2020). The Art of Failure. Utrecht University. <https://studenttheses.uu.nl/handle/20.500.12932/37639>

WahooArt. (n.d.). Francisco Goya: 25 mestariteosta. <https://wahooart.com/fi/articles/francisco-goya-25-mestarteosta-taidetta-kotiisi-ilta-fi/>

Wessman, T. (2023). Terveiden edistäminen fysioterapian harjoittelujaksoilla. <https://jyx.jyu.fi/bitstreams/6b77a3e9-c212-4909-92d8-dc5e69d30182/download>

Wilson, R. A., & Foglia, L. (2011). Embodied Cognition. <https://plato.stanford.edu/archives/fall2011/entries/embodied-cognition/>

Yle. (2025). Louise Bourgeois – Elämä ja taide. <https://areena.yle.fi/1-71776489>

Yle Areena. (2023). Frida Kahlon elämä ja kohtalo. <https://areena.yle.fi/1-65453109>

Ylinen, S. (2018). Näkökulmia kuvataiteen terapeuttisuuteen. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201810184447>

Zsigmond, A. (2016). The imagery of failure. <https://www.alexandrazsigmond.com/the-imagery-of-failure>

LIITTEET

Kysymys 2: Miten koit iltapiirustuskurssin aiheen "epäonnistuminen"?

Teema / havainto	Kuvaus	Vastausnumerot
Kiinnostus ja uudet näkökulmat	Aihe herätti kiinnostusta ja uusia näkökulmia, pidettiin mielenkiintoisena ja monimuotoisena.	1, 3, 4, 5, 6, 8, 10
Henkilökohtainen ja tunteita herättävä	Monet kokivat aiheen henkilökohtaisena ja tunteita herättävänä, mutta silti työstettävissä taiteellisesti.	2, 3, 6, 7, 11
Positiivinen kokemus epäonnistumisen käsittelystä	Useat kokivat, että aihe antoi mahdollisuuden käsitellä epäonnistumista rakentavasti ja vapauttavasti.	5, 6, 8, 11
Häpeän ja negatiivisuuden tunnistaminen	Joillekin epäonnistuminen liittyi häpeään tai negatiiviseen kokemukseen, mutta ne voitiin muuntaa luovaksi prosessiksi.	2, 9

Liite 1. Kyselyn kysymys 2. Teema, kuvaus ja vastausnumerot.

Kysymys 3: Oliko aihe "epäonnistuminen" mielestäsi liian henkilökohtainen?

Teema / havainto	Kuvaus	Vastausnumerot
Ei liian henkilökohtainen	Useimmat eivät kokeneet aihetta liian henkilökohtaiseksi, aiheen työstö onnistui omassa tahdissa ja tasapainoisesti.	3–11
Mahdollisuus abstrahoida aihetta	Taide mahdollisti henkilökohtaisten kokemusten abstrahoinnin, mikä teki aiheen hallittavaksi.	5, 6, 11
Henkilökohtaisuus nähtiin positiivisena	Henkilökohtaisuuden koettiin lisäävän aiheen houkuttelevuutta ja merkityksellisyyttä.	10

Liite 2. Kyselyn kysymys 3. Teema, kuvaus ja vastausnumerot.

Kysymys 4: Oliko aiheesta helppo toteuttaa taideteosta yhteisessä ateljeetilassa?

Teema / havainto	Kuvaus	Vastausnumerot
Yleisesti mahdollista, mutta vaihtelevaa	Useimmat pitivät teoksen toteutusta mahdollisena, mutta osalle yhteinen tila oli aluksi haastava.	1, 4, 5, 10, 11
Rauhan ja oman tilan merkitys	Rauhallinen ympäristö ja oma tila koettiin tärkeäksi syventymisen ja keskittymisen kannalta.	5, 10
Yhteisön tuki	Kannustava ilmapiiri ja mahdollisuus vaihtaa ajatuksia muiden kanssa helpottivat prosessia.	2, 7, 11

Liite 3. Kyselyn kysymys 4. Teema, kuvaus ja vastausnumerot.

Kysymys 6: Kun kuult aiheen "epäonnistuminen", millaisia ajatuksia sinulle tuli?

Teema / havainto	Kuvaus	Vastausnumerot
Henkilökohtaiset tunteet ja kokemukset	Monet yhdistivät aiheen omiin epäonnistumisen hetkiinsä tai elämän kokemuksiinsa.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11
Henkinen haaste ja inspiraatio	Aihe herätti inspiraatiota, pohdintaa ja uudenlaista luovaa lähestymistä.	4, 7, 8, 10
Alkuhaaste ja epävarmuus	Joillekin aihe tuntui ensin uhkaavalta tai hämmentävältä.	1, 5, 6, 9, 11

Liite 4. Kyselyn kysymys 6. Teema, kuvaus ja vastausnumerot.

Kysymys 7: Keksitkö teoksen aiheen omasta elämästä vai mielikuvituksesta?

Teema / havainto	Kuvaus	Vastausnumerot
Henkilökohtaiset kokemukset	Suurin osa vastauksista liittyi omaan elämään ja kokemuksiin.	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11
Sekä mielikuvitus että elämä	Osa yhdisti mielikuvituksellisia elementtejä henkilökohtaisiin kokemuksiin.	3, 9

Liite 5. Kyselyn kysymys 7. Teema, kuvaus ja vastausnumerot.

Kysymys 12: Jos kukaan ei olisi katsomassa teoksen tekoa, olisiko toteutus ollut helpompaa?

Teema / havainto	Kuvaus	Vastausnumerot
Yksilölliset erot	Osa koki, että yksin työskentely olisi ollut helpompaa.	1, 4, 5, 6, 7, 10, 11
Jotkut hyötyivät läsnäolosta	Toiset kokivat yhteisen tilan tukevan keskittymistä ja luovuutta.	3, 8
Henkilökohtaisuus lisää yksinäisyyden tarvetta	Henkilökohtaisemmat teokset saattavat olla helpompi toteuttaa ilman katsojia.	2, 7

Liite 6. Kyselyn kysymys 12. Teema, kuvaus ja vastausnumerot.

Kysymys 14: Millaisia muita teoksia olisit halunnut toteuttaa aiheesta "epäonnistuminen"?

Teema / havainto	Kuvaus	Vastausnumerot
Monipuoliset ideat	Kokeilla erilaisia tekniikoita ja värejä, poliittisia teemoja, emotionaalisia voimakkaita ilmaisuja, installaatioita ja ihmishahmoja/omakuvia.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11
Henkilökohtainen ja filosofinen pohdinta	Viittasi henkilökohtaisiin kokemuksiin, menneisyyteen ja filosofiseen pohdintaan.	5, 6, 7, 11
Luova laajuus	Aihe koettiin laajaksi ja sen työstämiseen riittäisi ideoita useammaksi elämäksi.	4

Liite 7. Kyselyn kysymys 14. Teema, kuvaus ja vastausnumerot.

EPÄONNISTUMINEN KUVAKSI

Iltapiirustuskurssi

12.3. - 30.4.2025

Keskiviikkoisin
klo 17 - 20
1 op

Paikka:
Lapin yliopisto,
F4040, Ateljee

Kurssi suunnattu
Lapin yliopiston
opiskelijoille

Aihe:
Epäonnistumisen
käsittely
kuvataiteen avulla

Tervetuloa!

Liite 8. Iltapiirustuskurssin mainos. Karoliina Ahvenainen. 2025.

EPÄONNISTUMINEN KUVAKSI

Iltaopintakurssi 1 op.

Alkaen **12.3.** ja päättyen **30.4.2025**

Keskiviikkoisin klo 17–20

Paikka: Lapin yliopisto, F4040, Ateljee

Aihe: Epäonnistumisen käsittely kuvataiteen avulla.

Kurssi suunnattu Lapin yliopiston opiskelijoille. Osallistujamäärässä ei ylärajaa.

Kurssi ei vaadi aiempaa osaamista tai kokemusta kuvataiteen parissa.

Kurssi liittyy kuvataidekasvatuksen maisteriopiskelijan pro gradu -tutkielmaan.

Kurssille ei tarvitse erikseen ilmoittautua, keräämme nimilistaa kurssin aikana.

Päivämäärät ja aikataulu:

12.3. klo 17–20

19.3. klo 17–20

26.3. klo 17–20

2.4. klo 17–20

9.4. klo 17–20

16.4. klo 17–20

23.4. klo 17–20

30.4. klo 17–20

Liite 9. Kurssin kuvaus. Karoliina Ahvenainen. 2025.

Kurssin kuvaus:

Tällä kurssilla tutkimme epäonnistumista kuvataiteen avulla. Tehtävänäsi on valita jokin epäonnistumiseen liittyvä hetki, tunne tai tilanne omasta elämästäsi, ympäristöstäsi tai mielikuvituksestasi. Tämä voi olla arkinen tai merkityksellinen hetki – ihan miten itse koet.

Kurssilla teet oman taideteoksen (tai useamman) piirtäen tai maalaten, ja pohdit, miltä epäonnistuminen voisi näyttää tai tuntua. Voiko se olla sirpaleita, epätasapainoa, symboliikkaa tai jotain aivan muuta? Tulkinta on täysin sinun käsissäsi! Ohjaaja auttaa ja neuvoo ideoinnissa sekä teoksen toteutuksessa.

Lisäksi kurssin aikana käydään keskusteluja epäonnistumisen teemasta, ja ohjaaja tekee pienimuotoisia haastatteluita (anonymisti). Kurssilla syntyneet ideat ja teemat inspiroivat lopulta ohjaajan omaa tutkielmaa, mutta mitään sinun nimeäsi tai teostasi ei julkaista. Kaikki tarvittavat materiaalit löytyvät ateljeesta, mutta voit halutessasi tuoda omia maalauspohjia, papereita tai luonnoksia mukaan kurssille. Tule mukaan tutkimaan ja ilmaisemaan epäonnistumista taiteen keinoin – täysin omalla tyylilläsi.

Tervetuloa!

Liite 10. Kurssin kuvaus. Karoliina Ahvenainen. 2025.

ETÄTAIDEPAJA

Koettu epäonnistuminen taiteeksi

Tule mukaan tutkimaan epäonnistumisen
teemaa taiteen keinoin ja ansaitse 1
opintopiste!

1 op

- Luo teos aiheesta ”epäonnistuminen” (min. 30 × 30 cm)
- Dokumentoi prosessi kuvilla (luonnos, välivaihe, valmis)
- Kirjoita n. 2 s raportti työskentelystä ja ajatuksistasi

Lapin yliopiston opiskelija Karoliina Ahvenainen kerää aineistoa pro graduunsa ja toivoo lupaa käyttää osallistujien teoksia tutkimuksessaan (nimellä tai anonyymisti). Lupa-anomus lähetetään kaikille teoskuvien lähettäjiille.

Ei erillistä
ilmoittautumista
etätaidepajaan, riittää,
että palautat raportin ja
teoskuvat

Raporttien palautuspäivä: viimeistään 14.12.2025

Lisätietoja ja teoskuvien lähetys pro gradua varten: kahvenai@ulapland.fi

Liite 11. Etätaidepajan mainos. Karoliina Ahvenainen. 2025.

Etätaidepaja: Koettu epäonnistuminen taiteeksi

Tule mukaan etätaidepajaan, jossa tutkimme epäonnistumisen teemaa taiteen keinoin!

Osallistumalla saat 1 opintopisteen, kun:

- luot teoksen aiheesta ”epäonnistuminen” vähintään koossa 30 × 30 cm (piirros, maalaus, taidegrafiikka, sekatekniikka)
- dokumentoit prosessiasi kuvilla (luonnos, välivaihe, valmis teos eri kuvakulmista)
- kirjoitat noin 2 sivun raportin taiteellisesta työskentelystäsi ja ajatuksistasi aiheesta
- lisää raporttiin mukaan teoskuvat (luonnos, välivaihe, valmis teos eri kuvakulmista).

Lapin yliopiston opiskelija Karoliina Ahvenainen tutkii pro gradussaan **koetun epäonnistumisen visuaalista ilmentymistä taideteoksissa**, ja toivoo saavansa näin etätaidepajan kautta **kuvallista aineistoa**, jota hän voi analysoida kuva-analyysin keinoin. Toiveena ja tavoitteena on, että Karoliina Ahvenainen voisi valmiita teoksia julkaista pro gradussaan.

Kaikki osallistujat voivat halutessaan antaa luvan teostensa käyttöön pro gradu -tutkimuksessa (nimellä tai anonyymisti).

Valmiista teoksista kuvia voi lähettää sähköpostiin kahvenai@ulapland.fi.

Kuvien käyttöön Karoliina Ahvenainen pyytää vielä erikseen luvan, ja lähettää lupa-anomuksen sähköpostin kautta kaikille, jotka kuvan ovat lähettäneet hänelle.

Osallistujien on mahdollista myöhemmin vastata aiheeseen liittyvään kyselyyn, jonka vastauksia analysoidaan kuva-aineiston lisäksi.

Etätaidepajalle ei tarvitse erikseen ilmoittautua, riittää raportin palautus.

Raporttien palautuspäivä: viimeistään 14.12.2025

Liite 12. Etätaidepajan kuvaus ja ohjeet. Karoliina Ahvenainen. 2025.